

POLITISKOS ŽINIOS.

MASKOLIJA.

Patarlė sako: kiekviena tauta turi tokią valdžią, kokios yra verta. Ir istoriko, juk ne tauta yra valdžia, bet atbulai, taigi valdžia turi tautai tarnauti. Kur žmonės kenčia netikusią valdžią, ten jie patys yra kalti. Dabar Europoj niekiausią valdžią yra Maskolijoj, nes ten didžiausi betvarkė, didžiausios urėdninkų vagystos, kokių nei Turkijoj, įvedus konstituciją jau nėra, nes tuos atstovai kontroliuoja urėdninkus, prieš tuos atstovus už savo darbus turi jie atsakyti. Maskolijoj demoralizacija apėmė visus urėdninkus, nuo mažiausio iki aukščiausio. Seniau savo sudemoralizuotais urėdninkais garsio buvo Amerika, nes čia urėdninkų ateitis nebuvo apsaugota, ji buvo surišta su valdžia partija. Bet dabar Maskolijoj urėdninkai stovi žemiau ir už amerikoniškus. Maskolijoj tauta tai gerai žino, bet tyli, jos atstovai dumoj tankiau urėdninkų nedorus užnamių paremia, negu jiems pasipriešina, taigi dauguma narių dumos, atstovaujanti tautai ir pati tauta, kenčianti tokius atstovus aiškiai parodo, kad ji ne verta geresnės valdžios, negu yra ta, kokią turi.

Revoliucijos laike, nors žmonės nežinojo tiek apie nedorus darbus urėdninkų, juos vien atjautė, bet prieš juos sukilo, net jos dabartiniai pareiškėjai buvo pasipriešė ir patys urėdninkai nestojė prieš žmonių norus ir patsai sostas, caras tą syk leido vieną po kitam savo manifestus žadančius žmonėms laisvę, bet tuos caro pažadėjimus ir niekus pavertė patys caro tarnai. Kol žmonės tvirtai laikėsi, tasyk nebuvo nei kartų, nei karo teismų, nei sustiprintos apsaugos, nei kitokių biurokratų išradimų. Valdžia, nesikišdama, mėgino vieh žmonių tvirtumą ir žmonės to mėginimo neislaikė: jie įpuolė į tokį jausmą, kokiam tunojo per šimtmečių eiles. Tik kada valdžiai pasisekė žmones užmigdyti, ji pradėjo naikinti laisvės šalininkus, persekioji kiekvieną laisvės šalininką, nes pamatė, kad už juos nestoją žmonės. Jaigu vienok žmonės būtų nusilenkę, jaigu būtų tvirtai reikalavę, nieks jiems nebūtų drįsęs priešintis.

Užmigus žmonėms, atsirado kartuvės ir karo teismai. Valdžiai, su caro žinia, naikino jo miria duotas laisves, nės pasirodė, kad žmonių dauguma dar nemoka tos laisvės branginti, nenori ir nemoka ją apginti. Siaurino ir siaurina žmonių tiesas ir siaurįs tol, kol tauta vėl nesukils. Dabar ji vėl miega, nežiurint kad senatorių revizijos parodė dalį urėdninkų pasidavinį ir vadygų, parodė tik menkesnius kaltininkus, paslėpė didesnius. Matyt, kad tauta be sudemoralizuotų urėdninkų pančių apsieiti dar nemoka. Urėdninkai iš to ir naudojami ir tarp tautos randa savo mirių parėmėjus, kuriems užtai atiduoda išnaudoti ir skriausti, ypač nemaskolijų apgyventus Maskolijos užkariautus kraštus.

Bet dabar toki užkariauti kraštai jau nupuldyti ir labiausiai spaudžiant, mažai galima ką išspausti. Todėl prie dabartinės tvarkos Maskolija negali be užkariavimų apsieiti, nes reikia juk biurokratams duoti ką nors pančioti, nes tikrus maskolius pausti gana pavojinga, spaudimais juos galima but iš miego prikelti. Bet rytinėj Azijoj jau Maskolija platinanti savo rubežij negali, nes ten ant jos kelio stovi jos pergalėtojai Japonija, pietuose gi Anglija, kuri užkabinai taigai pavojinga. Todėl Maskolijoj valdanti biurokratai kreipia savo akis Balkanų pussalio link, kur iki šiol karai Maskolijai sekėsi. Bet ir ant Balkanų pussalio ji patinka stabdytojus — Austriją, kuri nori ten savo rubežius išplatinoti, todėl juo toliau, juo didesni kyla nesutikimai Austrijos su Maskolija. Bet už Austrijos pečių stovi galinga Vokietija, su kuria karas galėtų taip pasibaigti kaip ir su Japonija. Mėgstanti žvejoti drumstame vandenyj Maskolijos biurokratai visur patinka prie-

šus jų mierius stabdančius. Baimė tų priešų ir sulaiko tuom tarpu Maskolijoj nuo panašių avanturų kaip su Japonija. Bet nesutikimai su Austrija didinasi, priečiai jau taip įtempti, kad styga gali trukti ir Europoj gali užsidegti baisus karas, kurin būtų įtrauktos veik visos didesnės jos tautos.

VIDURINĖ AMERIKA.

Respublikoj Nicaraguojoj revoliucionieriai galutinai paėmė viršų ant prezidento Madriz. Sumušta prie Grenados prezidento kariūmė nuo musio lauko pabėgo. Prezidentas Madriz, jo generolai: Iriasa, Ortez, Toledo, Valdes, Chavarria, Chaner ir Perdom ir daugelis jo augstesnių urėdninkų ant garlaivio "San Joses" pabėgo į kaimynišką respubliką Honduras. Miestą Managua užėmė revoliucionieriai. Jie tuojaus iš kalėjimų paleido 600 politikių prasižengėlių. Dabar jau visa Nicaragua revoliucionierių rankose. Jų vadovas Estrada užėmė krašto sostą Managua, tuometiniui prezidentui paskyrė savo brolių, generolų Juan J. Estrada. Prezidentas Madriz, išbėgdamas iš Managuos, valdžią suėjo į rankas kitų revoliucionierių vadovo brolio, Dolores Estrada. Tasai sutvėrė iš sveitinį konsulių komisiją ir ją išsiuntė pas savo brolių, bet ji ten prisigriebti negalėjo, nes gelžkelio vėžs buvo išardyto.

Amerikos sutvėrė ir jos globoj laikoma respublika Kuba be mažo nesuifiko su savo išliuosuotais salos Pines keli amerikoniškai liksis suareštuoti ir pasodinti kalėjimams. Jiems užmeta padėgimus ir žmogžudystes, todėl už kaučiją teismas nenorėjo paleisti, nes ir Amerikoj nuo apkaltintų už tokius darbus kaučijos neperima. Bet amerikoniškai mano, jog kas leista jiems ir kitiems tvirtinti, tas negali būti leista turinčiai mažiau negu Chicago gyventojų mažai ir dagi po Amerikos globa ir priežiūra esančiai Kubai. Gyvenanti ant salos Pines amerikoniškai, kurių ten yra keli šimtai, manė išslyti išliuosuoti su prievarta suimtus 8 amerikonus, bet pasiganėdino pakėlimu protestu, paluosavimą atidėjo. Tik atkaklės iš Havanos Amerikos pasiuntinys Jackson nuramino amerikonus ir tokiu būdu neleido gal keruino susirėmimo. Amerikoniškai užtikrina, jog apkaltinimai suimty amerikonių yra be pamato, jog jie šimti pasiremiant neteisingu apkundimu vieno kubiečio. Kubos teisėjas todėl sutiko nuo suimty kaučiją paimti ir juos paleisti.

Respublikoj Panamoj atsibuvo prezidento rinkimai. Išrinko Carlosą Mendozą, kuris vienok, nežinia kodėl nepatinka Jungtinių Valstijų pasiuntiniui. Tas apreiškė, jog Jungtinės Valstijos nepripažįs rinkimų, nes jie buk neteisingai buvo atlikti. Gal rinkimai ir nebuvo teisingai vedami, nes jie ir Jungtinuose Valstijuose — neatsituvė be papeikimų. Bet rinkimai viršinių visur yra tai viduriniai krašto reikalai, į kokių svetini pasiuntiniai ir net už juos augščiausi stovintys negali kištis. Tegul Amerikos ambasadorius bandytų kištis į prezidento rinkimus Prancuzijoj, tai jau ant rytojaus Paryžiuj nebūtų, turėtų ji arba pati Amerikos valdžia atsaukti, arba ji prancuziškioji už savo rubežij išgabtų. Apie teisingumą, ar neteisingumą rinkimų kokiame nors nepriklausomame krašte ne svetini pasiuntiniai gali spresti, bet vien to krašto gyventojai. Bet silpnose respublikose Amerikos ambasadoriai taip elgiasi, kaip kad jos būtų Amerikos valdyboms.

ISPANIJA.

Nesutikimai Ispanijos valdžios su kuningija ir su popiežium dar nepasibaigė, bet dabar ginčai vedami jau daug rimčiau. Iš syk valdžia apkaltino kuningus, buk jie rengia revoliuciją ir gyventojams, žinoma sau prilankius dailina ginklus. Diplomatiški susineimai su popiežium buvo prtraukti. Dabar jie vėl užmegsti, bet tuom tarpu viena pusė kultū-

na kitą, pati nei viena nenori ant savęs kaltės prisiimti. Pereitą savaitę ministerių pirmininkas Canalejas pasiskundė, jog Ispanijos kuningai savo pamoksluose užgauti jį ir visą valdžią niekina. Popiežius vienok užtikrina, jog Ispanijos kuningai savo pamoksluose net per daug atsargūs, stengiasi valdžios neužgaulioti, nurodinėja vien neteisingus valdžios pasielgimus su kuningais, kur jie gina tik savo laisvę ir tiesas.

Ispanijos karalius su savo motere lankosi dabar Prancuzijoj. Jam nepilankus laikraščiai spėja, kad jis bijodamas katalikų sukilimo ir naminio karo pasekmių, tyčia prasišalino į ramesnius kraštus.

ITALIJA.

Italijoj dar vis siaučia, kaip mano, iš Maskolijos atvilkta maldininkų cholera. Bet čia valdžia energiška stoji kovon su epidemija ir jau parodė, kad Italija, nors kraštas taigai neturtingas, bet visgi augščiausiai negu Maskolija stovi. Maskolijos valdžia moka kovoti su krašto ukėmais, tai kovai apverčia visas savo pajegas, todėl jai neturi padarymui gero ukėams; Italijoj valdžia laisvės taip nepersekią kaip Maskolijos biurokratai, todėl jai atlieka daugiau pajėgų kovoti su cholera. Nors ir Italijoj iš pradžių apsigimus tūkstantais galima buvo sukaiyti, bet besirupinant valdžiai, cholėrą pasisekė apsilpnyti ir sulaikyti, neleist išsiplatinti kituose apskrisciuose. Ir pačiam Bari apskrityj, kur jį pirmiausiai pasirodė, lygiai apsigimų, kaip ir mirčių skaičius žymiai sumažėjo. 22 rugpjūčio dieną, 24 val. apsigimų buvo mieste Trani 9, Bertholjo 10, Androjo 3, Margheritoj 1, Corigulioj 1, San Ferdinando 4. Mirčių gi buvo: mieste Trani 13, Bartholjo 4, Androjo 1, Margheritoj 1, Corigulioj 1, San Ferdinando 2. Dar savaitė atgal apsigimus skaitė dešimtis, net žimėstus; dabartinis gi sumažėjimas apsigimų skaitliaus rudo, kad valdžia psekėmingai su cholera kovoja ir paėmė jau ant jos viršų; ir todėl yra viltis, kad pasiseks ją su visu suvaldyti ir išvėyti atgal ten, iš kur ji atėjo.

IS LIETUVOS.

L. Mokslo Draugijos visuotinė susirinkimė šio mėnesio 13, 14, 15, 16 d. buvo atlikta sulig programos (ž. "L. 2." No. 55) visą eilia reikalių ir perskaiytą referatui. Iš priimtų sumanyimų paminėsim šiuo tarpu: užimti rinkimu geografiškių Lietuvos vardų (A. Bulotos suman.); išrinkta komisija programai sustatyti, kaip rinkti juridiskuosius žmonių dalykus; išrinkta komisija programai sustatyti, kaip rinkti botanikos ir gamtos mokslų dalykus (P. Matulionio sum.).

Referatai visi rimti ir užimantys, visi lietuviškai pranešami, tik d-r J. Trzebinkio (botanika) — lenkiškai ir Evergetovo — rusiškai. Ypač visiems patinka Evergetovo referatas.

Į Valdybą (Komitetą) 1910-11 metams įėjo: pirmininku d-ras J. Basanavičius, pirmuoju jo draugu kun. Tumas, antruoju — Vilimavičius, sekretorium — adv. J. Vileišis, kasierium d-ras A. Vileišis, knigininku — red. A. Smetona, ir nariais — gim. mok. Z. Žemaitis, mok. Kairūkštis ir d-ras J. Slapelis.

Neapsiejo ir be nesmagumo. Stai apie pusiau dvyliką val. liepos 14 d., d-rui J. Trzebinkiiui bepasojančiam apie augalų rinkimą, atėjo "Ritos" salėn antstolis ir pranešė, jogei susirinkimas gubernatoriats — uždraustas, nes, girdi, tai nesurinkimas, tik viešasis suvaziavimas, kadangi jame dalyvauja ne vien draugijos nariai, bet ir svečiai; taip ir laikraščiuose pranešta: Galų gale visgi gubernatoriats leido susirinkimą, toliaus varyti, bet su sąlyga, kad būtų be svečių, ne viešas.

Kaipo policijos įsikišimo pasekmė išėjo, jogei draugijon prisirašė daug naujų narių ir liepos

15 d. buvo naujai prisirašiusių apie 75 nariai. Tokiu būdu dabar draugija turi per 300 parių. ("Lietuvos Žinios").

A. A. VINČO KUDIRKOS MUZIKALISKŲ INSTRUMENTŲ LIOTERIJA.

A. a. Kudirka prieš pat mirsiant pavadė man lioterijon išleisti jo muzikališkus instrumentus: 1) vieną smuiką (skripką) dėžėje su 2 šmyčiiais — 100 rub. vertės*, 2) antrą smuiką dėžėje su 2 šmyčiiais 25—35 rub. vertės, 3) violončelę audeklo krepšyje 50 rub. vertės ir 3) citrą akording su antromis stygomis ir keliais natų sąsiuvis — vertės apie 15 rub. Piningus, surinktus už išparduotus bilietus Kudirka manė sunaudoti sau; o po sąvo mirčiai skyrė apšvičimo naudai. Vienok jam pačiam neprisiejo pasinaudoti iš tos lioterijos, nes pasimirė.

Dėl įvairių priežasčių ir klinčių šita lioterija užsėdė iki šiam laikui ir tik siemet tapo užbaigta. Birželio 27 d. (liepos 10 d.), liudininkaujant 5 asmenims (pp. J. Kregždžiui, M. Aleksai, V. Vesevičiui, V. Dabrovskiui ir Vyt. Steponaičiui), tapo atliktas traukimas, davęs šias pasekmes:

- 1) Pirmąjį smuiką išlošė (No. 418) p. Zen. Kucavus, lietuvis, senai pirkęs Pilviškių vaistinę, o ikišiol Sakiuose tebegyvenęs.
- 2) Antrąjį smuiką laimėjo (No. 404) p. Januševskis, Naumiesčio kasos valdininkas.
- 3) Violončelę išlošė (No. 47) p. J. Podziūnas iš Dorpatu.
- 4) Citrą laimėjo (No. 259), d-r K. Griniaus parduotas, bet kam, man neyra žinoma.

Prie visų šitų instrumentų pridėdame natų, kurios pasiliko V. Kudirkai mirus.

Abudu smuikų jau atiduota laimėjusiems. Violončelė tebėra Pilviškuose pas d-rą J. Bludzinę, nuo kurio p. J. Podziūnas gali ją atsiimti. Citra nežinoma kam reikia perduot.

Už išparduotus bilietus surinkta 250 r.

Iš šitų piningų išleista:

- 1) p. Kraševskienėi Kudirkos skolos apmokėta 75 r.
- 2) V. Kudirkos palaidojimui išleista 54 r. 50 k.

Viso labo išleista 129 r. 50 k. Tokiu būdu dar pasilieka 120 rublių 50 kapelių, kurie, sulig V. Kud. noro, paskiriama apšvičimo naudai ir paskirstoma šiaip:

- 1) "Mokyklai" (Lie. 0-ko) priedui skiriama 25 rub.
- 2) "Žiburėliui" 95 rub. 50 k.

Prie šios atskaitos pridėdama p. Kraševskienės kvita ant 75 rub. ir traukimo protokolai.

Kiti laikraščiai meldžiami šią atskaitą perspaudinti.

D-ras J. St.

P. S. Lioterija ta tęsėsi nuo 1899 m., t. y. apie 12 metų. Per tą laiką pražuvo man ne vienas dokumentas. Kaip papulė tos lioterijos parduotų bilietų atkarškus, pasakytį neįstengiu, gal per žandart revizijas, o gal kaip kitaip. Gal dabar laimėjo tos lioterijos No. 259 savininkas atsišauks ir gaus išlaimėtą citrą? Tikslūs, jogei dviejų mėnesių tuos atsišaukimui neteks. Per tai, lai per 2 mėnesius ta citrą laisva savo naujojo valdytojo. Jei įsiai per tą laiką neatsitaisyti, tada, man rodosi, geriausia būtų pavadus ją a. a. V. Kudirkos palikimo mūšau Dailės Draugijai, Patačiau paaukauti laimėtus smuikus ir violončelę taip-pat Lietuvių Dailės draugijos muzėjui Vilniuje.

K. Griniaus.

IS VILNIAUS.

Vilniaus runų teismas Petrą Vileišį, buvusį "Vilniaus Žinių" redaktorių, kaltinamąjį už spaudos įstatų neprisilaikymą, nubaudė 100 rub.

*) Tokis visų instrumentų apskaitinimas paties V. Kudirkos padarytas.

Liepos 2 d. naktį buvo padaryta baltarusių laikraščio "Naša Ni-va" redakcijoje krata; taip-pat kratė jos bendradarbius. Nesuėmė nieko. ("Rygios Garsas").

IS KAUNO.

Liepos 7 d. buvo šv. Kazimiero draugijos susirinkimas. Susirinkime dalyvavo 34 tikrųjų ir amžinių narių, turinčių balsų susirinkime, ir kita tiek metinių narių, kaipio svečiai. Perteitis metais draugija išleido 18 knygų, iš kurių 10 yra dvasiško arba pusiau dvasiško turinio, 1 kalendorius (Kauno), ir katalogas knygų 1909 m. Draugija perteitis metais turėjusi kiek pelno, bet kiek, taigai kiek draugija turi narių ir kt. — "Vienybė", iš kurios imame šias žinias, taip ir nepraneša.

Liepos 8 d. buvo visuotinis Liet. Kat. Moterų Draugijos susirinkimas. Perteitis metais draugija turėjo 350 tikrų narių-motėrų ir 118 narių-patėrėjų — vyrių. Įeigų buvo 9247 rub. 65 kap., išlaidų 9355 rub. 82 kap.; pelno 301 rub. 65 kap. Išrinkta komisija iš 8 žmonių, kurie turi rūpintis įsteigimu motėrų instituto. Veikliausias draugijos skyrius tai Vabalinkas, turįs apie 150 narių.

Tam tikrų komitetų pranešimai apie motėrų banką, išdirbinių parodą ir tų dalykų svarstymas, o taip-pat ir referatų skaitymas tapo valdžios uždrausta. ("Lietuvos Ūkininkas").

IS MARIJAMPOLĖS.

Puiki tai įstaiga, kurioje mokosi-lavinasi lietuvaitės iš visų Lietuvos pakraščių; neša ji didelį mūsų moterims apšvičimą tikrai lietuviškoje dvasioje. Gyvuoją jau ketviri metai. Gyvuoja per vargus-negales, lyg koksi didvyris, kurio likimas prigul nuo ateities: atmįs ją tautiečiai — gerai; jei ne, ar permažai — tai... Piningiškas padėjimas nekoks; užtat dvasiškas — pilnai aprūpinimas. Čia darbuojasi visai Lietuvai žinomi veikėjai ir tėvynės mylėtojai: Satrijos Ragana (Marija Peckauskaitė), Petras Kriaučiūnas, kun. M. Gustaitis, kurie nemaža duoda dvasiško peno savo mokinėms-auklėtinėms.

P-lė Vt-ė išguldė matematiką ir geografiją. Ji perdag lekcijų praleidžia. Taip-pat kun. Uog. užduoda ir reikalauja daug, o aiškina mažą. P. Žibursys sur kalbą išguldė gerai. Teisių progimnazija neturi, bet tikisi gauti. Siemet atidaryta ir ketvirta klasė. Motiejus Rata. ("Viltis").

IS KALVARIJOS, SUVALKŲ GUBERNIJOS.

Liepos 9 d. Suvalkų apskriscio teismas nagrynėjo gana garsią Dzukijoje bylą apie užmušiną laik kelio palei Simnų nakties laik u vasario 6 d. pėreitų metų ūkininko Macevičiaus iš Buktininkų kaimo, Simno gm. Kaltinami buvo tame užmušime to pat kaimo ūkinink. J. Judzentavičs (18 m.), jo tarnas Alf. Simniškis (Simonavičs) — kaipio užmušikai, ir pirmojo (J. Judz.) motina Ona Judzentavičienė (našlė), kaipio anuodviejų prigundytoja. Gynė J. Judzintavičų Suvalkų adv., Staniševskis, Simniškų — teismo kandidatas Smekalovs ir Oną Judzent. atstovauja A. Bulota. Byla tęsėsi pusę dienos; liudytojų buvo daugiau 30. J. Judzintavičius neteistas 6 m. 8 mėn. katogros, Simniškutis, kaipio nepilnametis, 4 met. kalėjimo, o O. Judzentavičienė išteisinta ir paluosuota. ("Lietuvos Ūkininkas").

IS LIUDVINAVO, KALVARIJOS PAV., SUVALKŲ GUB.

Rugpjūčio 1 ir 2 d. 1910 m. čia bus populiariskos paskaitos, rengiamos vietinio "Žiburio" skyriaus. Leidimas jau gauta. Rugpjūčio 1 d. skaitys p. Samajauskas, prisiekusis advokatas iš Kau-

no, apie "Patarejų teismą". (Treteiskij sud) ir p. V. Totoraitis, Suvalkų gub. agronomas apie trąšas. Rugpjūčio 2 d. skaitys kun. d-ras A. Cėvinskas apie taupumą ir p. J. Kriščiūnas, Peterburgo universiteto studentas, apie daržą. Kaip matome iš šios programos, paskaitos žada būti rimtos ir, ypač ūkininkams, labai naudingos. Neuzmiršta ir motėrų-ūkininkių reikalai. Paskaita apie daržą labiausiai, žinoma, joms skiriama. Tatai, ūkininkai ir ūkininkės, nepraleiskit, meldžiamieji, progos ir pasinaudokite paskaitomis.

Bilietai: sėdintiems — 30 — 20 kap., stovintiems — 15 kap. Pradžia paskaitų abiem dienom 3 val. po pietų. Liudvinavietis. ("Viltis").

IS PERNERAVOS, KAUNO GUBERNIJOS.

Liepos 4 d. Perneravoje buvo lietuvių vakaras, surengtas naudai Dorpatu lietuvių studentų. Vaidino "Inteligentus". Ta komedija šiais laikais mūsų teatrui labai tinka, ypač savo pamatine mintimi. Perneravos tamsus kampelis net prašvito, pamatęs tokį puikų vaidinimą.

Vakaras prasidėjo gerai sutaisytomis dainomis, kurias Čekiškės choras, vedamas p. Kurmanskio, gražiai padainavo. Dainininkės buvo pasipuosiusios tautiškais rūbais. Vaidinime dalyvavo mūsų žymūs artistai, Venslauskiai, Lendsbergis ir k. Po vaidinimo vėl buvo dainos, kurios savo puikiu skambėsi žavėjo klausytojus. Lietuviški sokiai buvo tik "Aguonėlė" ir "Noriu miego", dėl to kad kapelija nemokėjo kitų grajų. Buftetas buvo be svaigėnančių gėralų, su lietuviška gira ir gardžiomis užkandomis; užkandis, tiesa, buvo pigios, todėl buftetas mažai tepelnė. Svečių buvo nemaža. Pelno girdėties bušią apie 150 rub. A. Bariskalas. ("Viltis").

IS DUSETŲ, ZARASŲ PAV., KAUNO GUB.

Birželio 27 d. 2 val. po pietų kilo baisus gaisras, kuris išnaikino apie 20 namus ir 30 krautuvių, tarp kurių ir Dusetų Vartotojų Draugijos krautuve. Apie 70 šeiminų liko be pastogės. Rodos, jau būtų užtekę dusėtiškiams tos nelaimės. Bet štai liepos 4 d. tą pat valandą vėl kilo baisus gaisras ir tada jau išdegė beveik visai miestelis. Pagelbos nebuvo, nes Dusetų gaisrinė netvarkoje ir sugedusi, o smarkus vėjas visai nedavė gelbėti. Aiperkintas padėjimas: apie 200 šeimynų žydų ir 30 šeimynų krikščionių liko be pastogės ir netur kur prisiglausti. Pilni patvoriai ir laukai verkianti be pastogės su mažais vaikais. Nukentėjusiems maistą dabar veža geros širdies žmonės iš artymiesnių miestelių ir sodžių. Gaisro priežastis nežinoma, bet kalbų tai begalės. Žmonės baisiai nusiming.

Dabar patogų būtų Maskvičių ūkininkams išsilydyti į vienasėdijas, bet atsiranda tokių, kurie nenori. Vargdienis. ("Lietuvos Ūkininkas").

IS KRETINGOS, TELSIŲ PAVIETO.

Kauno Ūkio Draugija nusprendė kasmet įvairiose Lietuvos vietose steigti ūkininkams gyvulių parodas. Siuosmet draugija pavadė graupai p. Aleksandrai Tiskeviciui įsteigti gyvulių parodą Kretingoje. Tam tikslui įrengėjas grapas p. Tiskevicius pasaukė sau į pagalbą Kretingos Ūkio ratelį, — susidarė komitetas iš dviejų valstiečių, dviejų kuningų ir dviejų dvarininkų, pirmininkaujant pačiam graui.

Komitetas savo susirinkime 10 ir 11 birželio nusprendė: 1) Parodą atverti Kretingoje 12 rugpjūčio ir tęsti tik vieną dieną, priimant išstatomus gyvulius nuo 8 val. ryto ligi 11 val., — vieta parodai paskirta vienuolijos lauke už kapų.

2) Esponentais arba išstatytais galės būti ūkininkai, žemėvaldžiai, nuomininkai, klebonai iš apylinkės 6 valstijų: Kretingos, Kartinos, Darbėnų, Garzdų ir Plungės, valdantieji ne daug 100 dešimtinų žemės. Tokiu būdu dalyvauti parodoje dėl konkurso arba dovanyj gavimo tegalės mažesnieji žemėvaldžiai, dvarininkai gi galės išstatyti savo gyvulius parodyti mažesniems ūkininkams.

3) Istatytojai turės pasirūpinti iš kaimo išgauti nuo komiteto narių korteles, ant kurių bus rašoma išstatytojo vardas ir pavardė, koks gyvulys išstatomas, kelerių metų ir kokio plauko, — antrapusė kortelę pasiliks pas komitetą narius, — kortelės dalis komiteto nariai: Kretingos valstiečių klebonas kun. Petreikis, Kartinos valstiečių kun. Lialis ir Kazimieras Tuma, Darbėnų valstiečių daktaras Antanas Sakelis, Garzdų valstiečių p. Jonas Sakelis ir Plungės valstiečių dvarininkas Juozapas Broniška, — kiekvieno valstiečio kortelės turės savo ypatingą varšą. — Išstatytojas be minėtų kortelių parodoje vietos negaus.

4) Istatyti tegalės šveikus gyvulius štai kokio amžiaus: Veršiuskus nuo 6 mėnesių ligi 1½ metų, karvutes nuo 1½ metų ligi 1 metų, karves ligi 10 metų, jaučius (bulius) nuo 1½ metų ligi 6 metų, aržilus nuo 3 metų ligi 15 metų, kumeliuskus nuo 1 metų ligi 3 metų ir kumeles nuo 3 metų ligi 15 metų.

5) Istatytojai pagal ekspertų (žinovų) nutarimo gaus dovanyj, kurių tarpe būs didžiųjų vertės apie 25 rublius kiekviena — maždaug 4, vidutiniųjų vertės — apie 10 rublių tootarpu paskirta 15 ir mažųjų, vertės apie 3 rub. kiekviena — maždaug 30; dovanos bus dalinamos ne piningais, bet naudingais tikyje dalykais, būtent: sprenžinėmis akėčios (drapočiai), plūgiai, plūgėlės, mineralų trąšos, bilietai, pildiciumi kumelių ir karvių prie ypatingų veislininkų Kretingos ir Jukūbavo dvaruose, du metinių veršių iš Kretingos dvaro ir du parsiuku ypatingos veislės iš Jukūbavo dvaro, — ale kad tos dovanos randasi iš paaukotojų, tai jų skaitlius galės pasidauginti; toatupur dovonomis Ūkio departamentas atsiuntė 111 rublių 11 kapelių; Kauno Ūkio draugija davė 6 diplomus; paaunkavo piningais, padargais, talonais prie veislininkų, gyvulių, mineralinėmis trąšomis: Kretingos Ūkio ratelis, Jukūbavo dvarininkas p. Parčauskas, Kretingos grapas p. Tiskevicius, p. Stanislovas Tiskevicius, Mikoliskio generolas p. Broniška, p. Juozapas Broniška ir Plungės kuningaitis p. Oginskis.

6) Inėjimas parodon be mokesnio. 7) Per parodą kalbės p. Veitas apie gyvulių auginimą ir specialiskąs agronomas apie ūkio vedimą.

Komitetas turi viltį, kad aplinkiniai gyventojai dalyvavs parodoje kuoskaitingiausiai.

Kun. Felicijonas Lialis. ("Saltinis").

IS SEIRIJŲ, SUVALKŲ GUB.

Seirijų "Žiburio" skyrius gavo valdžios leidimą surengti Seirijuose viešiasias paskaitas su apmokamu, inėjimu šiomis dienomis:

1. Rugpjūčio 1 dieną apie ūkio vedimą iš ekonmijos žvilgsnio — skaitys kun. Tautkevyčia.
2. Rugšėjo 5 dieną apie valstiečių ūkininkų būrelių naudą skaitys p. Sabas.
3. Spalio 12 d. Apie nikotino ir alkoholio kenksmingumą skaitys — kun. Smulskštis.
4. Gruodžio 13 d. Apie visuotinio pradinio apšvietimo naudą skaitys — kun. Laukaitis.

Pertraukomis grieš patelonas. Seirijų "Žiburio" Valdyba. ("Viltis").

IS RYGOS.

Proto liga serganti moteriškė, liepos 17 d. ant stoties "Ryga I" puolė su peiliu ant konduktorius, kuris norėjo išvesti ją iš yagono. Ji pasisakė esanti Kauno gub. val-

stietė 45 metų, Anatolija Reišis. Terptautiška fotografų paroda Rygoje atidengta liepos 20 d. miesto dailės muzėjaus salėje. Užėjimą mokoma tik 25 kap.

Siomis dienomis buvo siūniama bagažu iš škoties "Asern" i Dorpatą kašė su rūbais. Nusiuntus ten pasirodė, kad iš užrakintos kašės išvogta rūbų ant 44 rub.

Rygos Lietuvių Apšvietimo Drauga "Zvaigždė" rengia suaugusių kursų Bokšto gtv. Ant kursų užsirašyti galima jau "Zvaigždės" draugijos bute Elzbiotos gat. No. 24 pas mokytoją p-lę Skiparytę trečiądieniais ir šeštądieniais nuo 7-8 val. vak. Mokslo programa ir mokeskis už mokymąsi priglūs nuo prisirašiusių kursistų.

Be to, dar "Zvaigždės" draugija praneša, kad mokslo pradžia draugijos mokyklose prasidės rugpjūčio 20 d. Marijos gatv. No. 152, Kalncemo gatv. No. 50, Peterholmo gat. No. 13, Sadovnikovskos gatv. No. 21, Binengove, Simuliuono namuose. Prisirašyti galima bus jau nuo rugpjūčio 10 d. nuo 10-12 val. diena.

Gerb. "Zvaigždės" narių rinkėms meldžiu prieš mokslo metus atnešti surinktus pinigų draugijos valdybui trečiądieniais nuo 7-9 val. vakaro.

Sekretorius V. Narkevičia.

Rygos Lietuvių Apšvietimo Drauga "Zvaigždė" rengia rugpjūčio 1 d. Altonavo sodne gražių pasilinksminimo vakarą ir didelį gelių balių su šokiais. Bus vaidinama taipgi trijų veiksmų juokai "Gyvieji nabasininkai". Sokių pradžia 2 val. po pietų, teatro 8 val. vakaro. Kainos nebrangios: svečiams 45 kap., moterims ir nariams 35 kap., vaikams 15 kap. Prie įėjimo į vakarą kiekvienas gaus veltui gražių gelių buketą. Taigi geistina būtų, kad kodaugiau atsilankytų į "Zvaigždės" draugijos rengiamą vakarą.

("Rygos Naujienos").

Liepos 17 d. buvo surengta salėje "Eile" visų Rygos lietuvių draugijų — "Kanklių", "Zvaigždės", "Pasėlių", "Blaivybės", "Tornakalo Vartotojų" ir "Rygos Liet. Vart." iškilminga, žalgirio mūšio 500 metų sukaktuvių paminėjimo šventė. Laipiai ir salė buvo papuosti medžiais. Ant scenos buvo pastatytas Vytauto paveikslas, kuris taipgi buvo gražiai išpuoštas gėlėmis ir žolynais. Publikos susirinko gana daug. Uždanga pasikėlė išmūšus 9. Kritusių mūšyje ties Žalgiriu sentėviams, publika išreiškė pagarbą atstojimu. Publikai stovint, p. Kačanauskio vedamas "Pašalpos" ir "Kanklių" sunjungti chorai padainavo 3 skykus "Lietuva tėvynė mūsų". Po to, p. K. Vizbaras pasakė trumpą prkalbą.

Komiteto pirmininkas p. D. Sidlauskis perskaitė nuo Roštovo prie-Dono lietuvių telegramą: "Priimkite mūsų sveikinimus ir dalyvavimą iškilmingame šventime 500 metų sukaktuvių pergalės ties Žalgiriu".

Tad, latvių laikraščiai "Dsimtenes Wehstnesio", "Latvijos" ir "Jaunas Deenas Lapas" atstovai širdingai sveikino latviškai susirinkusius lietuvius, linkėdami pasiekimo kultūros dirvoje ir kad lietuvių tauta žiūrėtų į latvius, kaip į vieną lietuvių latvių tautą.

Paskui K. Puida skaitė savo referatą: "Žalgirio mūšis lietuvių raštijoje".

P. D. Sidlauskas papasakojo apie naują kovą ir pergalę mūsų pasekmes. Nurodė taipgi Vytauto politiką, kuri neleidė lenkams paimti tos kovos vaisių, ir kad Lietuvos valstijos puolimo priežastis buvo įvedimas baudžiamos Lietuvoje. Užbaigdamas savo pasakojimą nurodė, jog ir dabartinę lietuvių kovą už kultūrą ir ekonominį stovį, nors ir be kardo rankose, lietuvių tauta turės laimėti, kaip laimėjo ties Žalgiriu.

Po prkalbų ir referatų choras gražiai padainavo "Rutą" ir "Jau slavaus sukilo".

Tad, prasidėjo spektaklis. Kaip jau žinom, artistai megejai vaidino K. Puidos keturveiksnius istorijos dramą "Mirga". Lošimas nusisekė visai gerai, ypač gerai atliko savo roles poni Linartienė, Zagreskė ir kiti. Panelė Skiparytė — Vytauto žmonos rolėje, buvo neatsakanti. Labai nemalonų įspūdį darė, kad atėjusi pas savo vyrą Vytautą į kalėjimą atsisve-

ikinti, visą laiką kalbėjo šaltai, be jokio jausmų ir stovėjo lyg sustingusi kaip koks šventasis, kuris neatkreipia jokios atidžios kas aplink jį dedasi.

Pasibaigus spektakliui buvo vakarienė, kurioje dalyvavo suvirm 60 žmonių. Laikė vakarienės taipgi buvo prkalbos. Kalbėjo latvių laikraščių atstovai ir lietuviai apie susivienijimą "lietuvių tautos su latviais".

Visa iškilnė užsibaigė 3 val. nakties. Finis.

("Rygos Naujienos").

"Rygos Garso" redaktoriui pakiesta b. mūsų laikraščio bendradarbis p. Adolfas Vėgėlė. Jis jau apsigyveno Rygoje. Jo vedamas iškio laikraštis "Zemdirbys" eisias ir toliau, tik ketinama jį perkelti taip-pat iš Vilniaus Rygon. "R. G." eis ir toliau toje-pat pakraipoje tik manoma kiek reformuoti jo išvaizdą ir intalpa. ("Viltis").

IS LIEPOJAUS.

Liepojan kasmet vis mažiau atvažiuoja vasarą žmonių maudyties. Priežastis tam — užgynimas žydams į čia atvažiuoti.

("Rygos Garsas").

Sekretorius V. Narkevičia.

Rygos Lietuvių Apšvietimo Drauga "Zvaigždė" rengia rugpjūčio 1 d. Altonavo sodne gražių pasilinksminimo vakarą ir didelį gelių balių su šokiais. Bus vaidinama taipgi trijų veiksmų juokai "Gyvieji nabasininkai". Sokių pradžia 2 val. po pietų, teatro 8 val. vakaro. Kainos nebrangios: svečiams 45 kap., moterims ir nariams 35 kap., vaikams 15 kap. Prie įėjimo į vakarą kiekvienas gaus veltui gražių gelių buketą. Taigi geistina būtų, kad kodaugiau atsilankytų į "Zvaigždės" draugijos rengiamą vakarą.

("Rygos Naujienos").

Liepos 17 d. buvo surengta salėje "Eile" visų Rygos lietuvių draugijų — "Kanklių", "Zvaigždės", "Pasėlių", "Blaivybės", "Tornakalo Vartotojų" ir "Rygos Liet. Vart." iškilminga, žalgirio mūšio 500 metų sukaktuvių paminėjimo šventė. Laipiai ir salė buvo papuosti medžiais. Ant scenos buvo pastatytas Vytauto paveikslas, kuris taipgi buvo gražiai išpuoštas gėlėmis ir žolynais. Publikos susirinko gana daug. Uždanga pasikėlė išmūšus 9. Kritusių mūšyje ties Žalgiriu sentėviams, publika išreiškė pagarbą atstojimu. Publikai stovint, p. Kačanauskio vedamas "Pašalpos" ir "Kanklių" sunjungti chorai padainavo 3 skykus "Lietuva tėvynė mūsų". Po to, p. K. Vizbaras pasakė trumpą prkalbą.

Komiteto pirmininkas p. D. Sidlauskis perskaitė nuo Roštovo prie-Dono lietuvių telegramą: "Priimkite mūsų sveikinimus ir dalyvavimą iškilmingame šventime 500 metų sukaktuvių pergalės ties Žalgiriu".

Tad, latvių laikraščiai "Dsimtenes Wehstnesio", "Latvijos" ir "Jaunas Deenas Lapas" atstovai širdingai sveikino latviškai susirinkusius lietuvius, linkėdami pasiekimo kultūros dirvoje ir kad lietuvių tauta žiūrėtų į latvius, kaip į vieną lietuvių latvių tautą.

Paskui K. Puida skaitė savo referatą: "Žalgirio mūšis lietuvių raštijoje".

P. D. Sidlauskas papasakojo apie naują kovą ir pergalę mūsų pasekmes. Nurodė taipgi Vytauto politiką, kuri neleidė lenkams paimti tos kovos vaisių, ir kad Lietuvos valstijos puolimo priežastis buvo įvedimas baudžiamos Lietuvoje. Užbaigdamas savo pasakojimą nurodė, jog ir dabartinę lietuvių kovą už kultūrą ir ekonominį stovį, nors ir be kardo rankose, lietuvių tauta turės laimėti, kaip laimėjo ties Žalgiriu.

Po prkalbų ir referatų choras gražiai padainavo "Rutą" ir "Jau slavaus sukilo".

Tad, prasidėjo spektaklis. Kaip jau žinom, artistai megejai vaidino K. Puidos keturveiksnius istorijos dramą "Mirga". Lošimas nusisekė visai gerai, ypač gerai atliko savo roles poni Linartienė, Zagreskė ir kiti. Panelė Skiparytė — Vytauto žmonos rolėje, buvo neatsakanti. Labai nemalonų įspūdį darė, kad atėjusi pas savo vyrą Vytautą į kalėjimą atsisve-

kriminalistų 273.
prostitutičių ir kitų nedoriškų moterų 323.
prostitutičių gamintojų 181.
kontraktuotų darbininkų 1272.

ITALŲ ATEIVYSTĖ.

Suvenytose Valstijose yra apie 2.000.000 italų. Nesimazinant italų ateivystei, manoma, kad italų skaičius Amerikoje gali pasiekti 5.000.000. — Tūlas amerikėnas rašytojas G. A. Dorsey šit kaip sako apie italus: "italai yra vargingiausi is ateivių. Menka yra jų sveikata, sudėjimas, spēka, sumanymas, prasilavinimas ir pagalios menki, piningai. Abejotina yra jų vertybė is protiško, doriško ir psichiškojo atžvilgio. Jie ateina pas mus, kaip pas turtingesnius, sumanesnius, išdarbesnius. — Jie apskunkina mus. Jie per daug pripildo darbininkų rinką, jie verčia įsitempti mielaširdystei, jie sumažina žmogaus nepriegulmybę. Jie padaugina valdžiai išlaidas ir labai apskunkina klausimą apie valkatas". — "Is viso ko galima sakyti, kad italai nėra tie, kurie galėtų prigelbėti amerikėnų tautos sudirtimui".

Pasirodant spaudoje tokioms nuomonėms, žinoma, Ellis Island'e imama daugias varžyti ateivystę. Perėjais metais 679 italai buvo sugrąžinti dėl to, kad jie išrodė reikalausį publiksio pašalpos.

MIESTO MAJORĄ PRASALINO NUO VIETOS.

Des Moines, Ia. Teisėjas Welcocksen atėmė urėdą nuo miesto Olnoswa majoro Phillipa užtai, kad jis laiko mieste paleistuvystės namus ir kad 30 d. liepos buvo girtas.

NETIKRI DIPLOMAI.

Išsiaiškino, kad į medikališkas mokyklas daugybė žmonių pastoja su netikrais high school diplomais ir paskui pastoja daktarais. Su-sekta, kad toks diplomų išdavėnėjimas yra praktikuojamas bent 30 valstijų. High school direktoriai bus apklausti apie tą dalyką.

INDIJONŲ SKRIAUDOS.

Sulphur, Okla. Traukiasi toliau tyrinėjamai atliekami kongreso skirtos komisijos apie prigavytes atliekamas su indijonų žemėmis. Pasirodė, kad ypač indijonai našlaičiai, su tėlsmy žinia buvę tiesiog apvagiami. Vieno 18 metų našlaičio parduota žemė. Nors jis nei cento negavo už savo žemę, bet dar jam užkrauta skola \$2.075.

ADVOKATAI ISNAUDOJA INDIJONUS.

Sulphur, Okla. Reikalaujant nariams indijonų komisijos neatbūtinai, atsiųstas prezidentui Taftui raportas, iš kurio matyt, kad indijonai advokatų ištikro buvo išnaudojami. Advokatams per 20 metų, ne skaitant Mc Murray kon-traktą, indijonai užmokėjo \$3.803.304. Chichasaw indijonai užmokėjo \$789.000 advokatams vien kad apsaugoti žemes vertės \$2.857.798. New Yorko indijonai užmokėjo advokatams \$240.841 už apsaugojimą žemių vertės \$2.000.000. Cherokee indijonai užmokėjo \$720.000. Apskritai jie ad-vokatams užmokėjo 25% vertės žemių paliktų žemių.

PRIETIKIAI TARP TAFTO IR ROOSEVELTO GENDA.

Oyster Bay. Sugrįžus buvusiam prezidentui Rooseveltui iš Afri-kos, prietikiiai jo su dabartiniu pre-zidentu Taftu rpadeda eiti niekyn ir gal visai pagesti. Matyt visen kitam štoja ant kelio jų politi-kuose siekiuose. Taft vienok i trumpą laiką spējo nuo savęs at-stumti ir daug savo šalininkų, o tuos pradėjo remti Roosevelt. Ka-ras is tų gisų politikierių paims viršų, tas pasirodys galutinai tik atėjus laikui rinkti naują pre-zidentą.

KAIMŲ GROMATNESIAI.

Washington, D. C. Krasos už-veizda leido išvaizdotojams po kai-mus laiskus gromatnesiams pildyti notary pareigas, išdavinti farma-cijas palidulijimus ir už kiekvieną imti po 25c. savo naudai. Is to kaimų gyventojams bus didesnis palengvinimas, negu buvo is mažų krasos stacijų, kurių įvedas kai-

minius gromatnesius, uždaryta 25-000.

KVIEČIA NEGRUS I ARKAN-SĄ.

New York. Negrų susirinki-me New Yorke, negras Scott Boul laikė kalbą, kurioj kvietė ne-grus kraustytiesi is New Yorko i Arkansą. Kalbėtojas žadėjo ir neturintiems pinigų duoti farmą. Paklaustas, kiek jo paties turitai užima, jis atsakė, jog mokesčių moka 2.000 dol., o Arkansas nuo turty 1000 dol. vertės moka 50c., taigi jo turitai verti 4 milijonus dolarių. Jis turis 20 farmų, 20 krautuvių ir daug galvių. Pa-klaustas, ką produkuoja tos jo far-mos, Boul atsakė: kiaušes, karyves, tabaką, medvilnę, vaikus ir mer-gaites.

KOMERCIJOS IR DARBO DEPARTAMENTAS.

Komercijos ir darbo departa-mentas Suv. Amer. Valstijose turi daugias kaip 20 skyrių, kuriems užlaikyti kas metai išeina apie 15 milijonų dolarių (už 1909 m. — \$14.246.658.84). Is ypatingų išlaidų yra pažymėtos šios: 1909 m. išduota pašalpų Alaskos vietini-mis gyventojams — \$19.286.14; ištirninėjimams moterų ir vaikų darbo padėjimo \$145.028.43; chi-nų ateivystei suvaržyti \$431.815.15; spausdinimui raportų, biuletinių ir kitų dalykų \$400.443.99. — Spaudiniamieji Komer-cijos ir darbo departamento rapo-rtai ir biuletiniai apima įvairiausia medžiagą sulig komercijos ir dar-bo stovio, sulig korporacijos, išdir-binėjimo, darbininkų algų ir dar-bo bei gyvenimo sąlygų, sulig imi-gracijos, navigacijos, žuklavimo, statistikos ir tt. ir tt. Visi šitie raportai yra siunčiami dykai kiek-vienam norinčiam juos turėti Ame-rikos gyventojui.

90.000.000.

Sakoma, kad pagal dabartinio Amerikos gyventojų surašo Ame-rikos gyventojų skaičius sieksias 90 milijonų ar daugiau. Oficiali-aiškas iencens'o skaitlines bus ap-reikštos tik spalvi mėnesyje, 1910. Idomu pažūrėt, kaip augo Suvie-nyty valstijų gyventojų skaičius nuo pirmo gyventojų surašo 1790 metais:

1790 m. gyventojų buvo	3.929.214.
1800	5.308.483.
1810	7.239.881.
1820	9.633.822.
1830	12.866.020.
1840	17.069.453.
1850	32.191.876.
1860	31.442.321.
1870	38.558.371.
1880	50.155.783.
1890	62.622.250.
1900	76.303.387.
1910 (manoma bus)...	90.000.000.

Taigi per 120 metų gyventojų skaičius beveik 23 syk tapo di-desnis, o per 50 metų beveik tris syk. Išpradžios kas 10 metų pri-sidėdavo vos po 2 milijonų, to-diau po 3, po 4, po 6, po 8, po 12, pagalios tarp 1870 ir 80 m. pri-riktai, indijonai užmokėjo \$3.803.304. Chichasaw indijonai užmo-kėjo \$789.000 advokatams vien kad apsaugoti žemes vertės \$2.857.798. New Yorko indijonai užmo-kėjo advokatams \$240.841 už ap-saugojimą žemių vertės \$2.000.000. Cherokee indijonai užmo-kėjo \$720.000. Apskritai jie ad-vokatams užmokėjo 25% vertės žemių paliktų žemių.

IS GYVENTOJŲ SUSKAITY-MO.

Washington, D. C. Sulig žinių pagsarintų Censuso biuro, laike pa-sutinio gyventojų suskaitymo Pittsburg, Pa, gyveno 533.965 gvy. Per 10 metų gyventojų skait-lius pasidaužino ant 18,2%.

KANADOS GYVENTOJŲ SKAITLIUS.

Ottawa, Ont. Sulig statistiško biuro surinktų žinių, Kanadoj yra is viso 7.489.781 gvy. Žmonių suskaitymas "Kanadoj atliktas 30 d. kovo šių metų."

NYKSTUKAS.

Dugon, Ill. Farmerienė Wal-lan, pagimdė dukterį, kuri turi tik 12 colių ilgį ir sveria pusantro svaro. Degtukas yra storesnis už gimimus mergaitės pirštus, o gal-va tokio didumo kaip vištos kiaušinis. Daktarai mano, kad gi-musi mergaitė galės gyventi.

MUSIS ARKLIAVAGIŲ SU SERIFU ŽMONĖS.

Hot Springs, Ark. Netoli nuo čia 17 d. rugpjūčio užgimė krui-vas mušis Serifo žmonių su atkiau-

vaigais. Vienas is žymesnių vagi-lių tapo užmuštas ir patsai Seri-fas mirtinai pasautas.

GAISTA ŽUVIS.

Ežeruose Prairie du Chien pra-dėjo gaisiti žuvis. Laukinių gy-vunų apsaugos departamentas pa-skyrė specialią komisiją ištirti priežastis žuvių nykimo. Komis-ija susekė, jog dėl nusekimo van-dens ežeruose, vanduo dar užsi-li-kęs nuo saulės spindulių taip kiau-sia, kad esančios jame žuvis tie-siog išverda.

M. TWAIN'O DUKTĖ.

Amerikos garsaus rašytojo Ma-rko Twain'o vyriausioji dukterė Cla-ra Clemens yra išteikėjusi už tūlo Osip'o Gabrilovičiaus — matomai rūsio. Dabar pas Gabrilovičiaus Stomfield'e gimė kūdikis — duk-tė.

UŽMUSE TEVĄ.

Carmen, Okla. Farmerio su-nus Harry Forster nušovė savo tėvą ir pats apie savo atliktą dar-bą pranešė policijai. Koronieris vienok jį paleido, nes pasirodė, kad jis gynė nuo įdukusio tėvo savo motiną.

NELAIMĖS ANT GELŽKELIO.

Nevada, Mo. Netoli nuo čia išsoko is vėžių Missouri Pacific gelžkelio traukinys. Prie to vie-mas vyriškis tapo užmuštas, o 35 ypatos sunkiai sužeistos.

Wamoota, Wis. Nėtoli nuo čia einant skersai gelžkelio vėžių, gel-želio traukinys įbėgo į pulką žmo-nių ir visai sumalė 15 metų mer-tiną, o du vyriškiai ir viena 16 metų mergina likosi sunkiai su-žeista.

Northfield, Vt. Ant Central Vermont gelžkelio, netoli North Falls susimušė du traukiniai. Prie to šešios ypatos tapo užmuštos, viena mirtinai sužeista, o septynios sužeistos pavojingai.

GIRIŲ GAISRAI.

Portland, Ore. Šiaurvakarinio-se karštuose prie Pacific valstijose daugelyj vietų siaučia girių gais-rai, kurie pridirbo nuostolių daug milijonų dolarių vertės. Jaugi greitai ne užels lytus, nuostoliai gali pasididinti net kelis kartus.

Missoula, Mont. Vakarinėj Montanoj daugelyj vietų siaučia girių gaisrai. Išdegė jau ir daug kaimų ir miestelių. Miestelis Taft suvisus išdegė; is miestelio Salise išbėgo visi gyventojai; išbėgo is savo namų ir gyventojai miestelo Haughan. Nuostolių girių gais-rų padarytus skaito milijonais do-larių.

Wallace, Idaho. Šitose aplink-i-nėse siaučia girių gaisrai. Wal-lace apsiaustas taipgi gaisro. Su-degė jau ir tulas žmonių skaitlis. Vienam tik mieste Wallace ugnies padaryti nuostoliai apskaitomi jau milijonais dolarių.

GAISRAI.

Albany, N. Y. Sudėgė čia Landauer Bros' krautuves. Nuos-tolių gaisro padarytus skaito ant 150.000 dol.

Boston, Mas. Sudėgė čia krau-tuves Crimmins & Pice. Nuosto-lių gaisro padarytus skaito ant 500.000 dol.

EXPLOIZIJOS.

Curling, N. F. Ant gazolinio garlaivio eksplodivo gazolina. Ex-pliozijos išsijos ypatos tapo už-muštos, o keturios sunkiai sužeis-tos.

Watertown, N. Y. Netoli nuo čia, Kanados pusėj, dalis py-timo I. A. Gillespie Co. Massina nupulė ir užžėrė darbininkus. Prie to daug darbininkų likosi už-muštų, o dar daugiau sužeistų.

IS DARBO LAUKO.

Washington, D. C. Kongreso paskirta komisija užbaigė savo ty-rinėjimus priežasčių nelaimių atsi-tinkančių kasyklose ir kaip gali-ma buvo ir laukti nuo amerikėni-

kų patrijotų, surado kaltininkus, kur jų įsiekti reikėjo — kalti, su-lig komisijos narių, yra ateiviai darbininkai, kurių antai Illinois kasyklose yra net 50%. Bet tie ateiviai tai europiečiai, o Europoj jų šimtą kartų mažiau nelaimių kasyklose atsitinka; taigi matyt Europos kalnakasiai geriau už amerikėnus darbininkus darbą su-pranta. Jaigu vienok Amerikoje kasyklose daugiau negu Europoj nelaimių pasitaiko, tai vien todėl, kad Amerikoje nėra geros tvarkos, kad čia visur galima matyti ap-sileidimą darbininkų perditinui ir pačių kasyklų savininkų. To vie-nok Amerikos urėdininkai niekada nesupras, neverta todėl jiems nei aiškinti. Ateiviai darbininkai Illi-nois kasyklose per metus uždirba vidutiniškai 444 dol., a amerikė-nai 477 dol.

Lebanon, Ohio. Is 65 kareivių i milicijos kompanijos, pašauktų ginti streiklauius mieste Colum-bus, stoji tik 25, kiti visi pasi-slėpė.

Providence, N. Y. Čia užda-rė daug medvilnės dirbtuvių ir pertai ne mažai darbininkų atsir-dė be darbo. Dirbtuves uždarė todėl, kad nėra kur išdirbinių par-duoti. Mat uždėjus didelius muits ant svetimų išdirbinių, kiti kraštai tuom pačiu Amerikai at-lygina, o mokant didesnius muits negalima svetur Amerikos iš-dirbinių parduoti, nes vokiškioji arba angliškioji daug pigesni ir geresni.

Columbus, Ohio. Kadangi Columbia Railway & Light Co. atmetė miesto rodos sumanyną pavesti santaikos teismui nesuti-kimus kompanijos su darbininkais, tai miestas nusprendė suvo elek-triskas įstaigas įrengti, kurios sto-tų konkurencijon su nenualankia kompanija. Apart to, miestas pa-skyrė dovana \$1100 tam, kas su-gaus kompanijos pratrauktą streik-laužį Brady, kuris nušovė vieną moterį ir vaiką.

Salem, Mas. Sustreikavo čia organizuoti darbininkai apautųjų dirbtuvių. Sustreikavo darbinin-kai penkių dirbtuvių.

Columbus, Ohio. Čia dar vis-traukiasi streikas tarnaujančių ant gatvių karių. Policistai atsisako gynamui karių sėsti į juos, to ne-nori daryti nei milicijos kareiviai, kurie čia vėl sugrįžo.

Winnipeg, Manitoba. Dėl streiko, visi organizuoti namų sta-tymo darbininkai nuo darbo pra-salinti.

Toronto, Ont. Santaikos ko-misiją taikanti gatvių kari tarnus su kompanija nusprendė: jog tar-naujanti pirmuose metuose už dar-bą valandą turi gauti 20c., ant-ruose 23c., o trečiuose 25c.

Pereitą savaitę Jungtiniuose Valstijose buvo išviso 223 nusi-bankrutinimai, arba 8 mažiau ne-gu užpereitą.

Indianapolis, Ind. Pasibaigė čia angliakasių konvencija. Priim-tas tolesnis angliakasių streikas Illinois kasyklose.

LIETUVIAI AMERIKOJ.

IS SCRANTON, PA.

Mūsų laikraščiuose ("Katalike", "Drauge", ir šio pastarojo atkarto-jio ir "Lietuva") telpa korespon-dencijos, neteisingai parodančios vietinės parapijos dalykų stovi. Cion keliais sakiniais paaiškinsiu visiems apie mūsų parapijos rei-ka-lus. Vyriausias teismas pripažino bažnyčią parapijos komitetui, o ne vyskupui, ir komitetas jau turi kuningą J. Klenauską, prisidė-jušį eiti i Scranton'ą. Jį užtvir-tins vyskupas Hoban. Vyskupas sutinka su teismo nusprendimu, net ir mūsų pakeltus kaštus bylą spausdinant apmokėjo; bet kuomet tam tikra delegacija buvo pasi-usta pas jį reikalauti parapijai kito kuningo — jis griežtai atsisakė; girdamas vietinį kleboną Kurą, is kurio žmonės nėra užgandinti, patarė įleisti jį bažnyčion ir su-sitaikyti su juo. Tada kuningo klausime buvo du parapijos mitin-gų 10 ir 13 rugpjūčio; i abu mi-tingu atsilankė žmonių (parapi-jiečių, be moterų ir vaikų) i 2000. Abiejuose mitinguose visi susir-nusieji vienbalsiai išrinko parapi-jos dabojuimui kun. J. Klenauską.

Dabar kova čia už kuningą, nes bažnyčia teismo lietuviams suga-zinta. Gaila vien pinigų dėl ku-ningo užsispyrimo byloms išne-si.

ir niekas neatsiliepė už kun. J. Kurą, kas parodo, jog parapija nori turėti visi naują žmogų, ku-ris, nedalyvavęs byloje, galės būti bealiskiu. Mitinge 13 VIII komi-tetas pranešė apie vyskupo pata-rimą priimti kun. Kurą; tuokart visi žmonės nusuko ant to, ir čia pat nutarė siųsti kuogreičiausią de-legaciją i Washingtoną, D. C. pas popiežiaus delegatą, kad jam iš-aiškinti parapijos dalykų stovį ir išreikalauti sau kuningo, kokio pa-rapijai nori, o ne kokį persai-jaui vyskupas, kuriam parapijos rei-ka-lai tėra žinomi ne visapusiškai, o tikta is klebono Kuro raportų. Net vietinio kun. Kuro nekalti-nant, galima visiems suprasti, kad jis vyskupui taip dalykus papas-koja, kaip jį atrodo kuningo pu-sei; tad ir vyskupas mato vieną pusę, o apie kitą, tai yra mūsų, su-pratimo

17 d. liepos kaip kitur taip ir Serantone apvaikšiojome sukakčius musio prie Gruenvaldo. Dalyvavo 7 dragijos. Kalbėtojai buvo prašyta: iš svetimų 4 rusų kuningai, bet ne visi dalyvavo; iš lietuvių: Dr. Šliupas, F. Živatkas ir kun. Kuras. Kadangi kuningams tur but Zalgrio pergalė nepatinka, tai ir atsako nuo viso apvaikšiojimo ir į visokias instigas bandė rašinė, kad neprisidėtų. Kada komitetas nuoėjo prašyt kn. Kuro, tai jis atsakė, teisinis, buk nori ramumo ir niekur nenori kištis, bet to pasakui nesilaikė. Buvo paimta Sant Marys Hall svetainė nuo atų kuningų. Laukėme tik dienos apvaikšiojimo, nes viską turėjome. Bet 15 d. liepos gauname žinią, jog tos salės gaut negalime.

Komitetas nūjo paklaust, kas pasidarė, kad salės negalime gaut? Atsako jiems: "kad bylinėtės su vyskupu, tai mums nenorime turėti vyskupo, tai jms nenorime turėti vyskupo" (mat Sv. Juozapo parapija bylinėjosi su vyskupu už bažnyčios savastį ir du kart pralazė vyskupas augščiau tesme).

Turėjome įieškot antrą svetainę.

Karolius Račkauskas atidare susirinkimą, trumpai paaiškina mas mierį.

Naujai susitvėręs merginų choras padainavo "Ilgai, ilgai kardai skambėjo Lietuvos". F. Živatkas aiškino, jog lietuvių seniau vienybė budami, galėjo daug nuveikt sau ir savo kraštui. Priminę, jog ir tada buvo kuningai, bet jie dirbo, stengėsi vienybė palaikyti, o dabar turime kuningus, kurie daug, labai daug dirba, bet Lietuvoj lenkams, o čia aišiam, ardydami tarp mūsų vienybę, išmislinėdami, ir bando kenkt visokiais budais.

Agota Grybiūtė deklamavo eiles.

Potam kalbėjo rusų kuningas iš Aliphont rusininkai keletą dūzių, toliau lenkai, jog vokiečiai atsikėlė ir išėjo kultūros darbo dirbtų ankti, lenkas, pamatęs vokiečių dirbant, pasukbo prie darbo ir dirbo; o rusinas atsikėlė jau pietų laike ir rugojo, kad taip ilgai miegojo; bet nenustojė vilties, ir pradėjo dirbti. Ir tai ne buvo bajoras, tik valstietis, artijos. Apie lietuvių tiek pasakė, jog kitados lietuvių davė kitiems karalius, taip pat rininkus ir poetus. Choras padainavo "Paukšteliai mieli" ir "Siū nakčiai per nakčiai" (Pėtrausko). Paskutinę taip publiškai patiko, kad dainininkus išaukė atkartot.

Toliau kalbėjo Lud. Šliupienė. Savo kalboj ji nurodė motynoms, kaip reikia vaikus auginti ir auklėti. Ragino rašyti prie choro ir mokintis. P-lė Ursulė Rutkauskaitė deklamavo eiles.

Paskutinis pasirodė Dr. Šliupas. Jis paaiškino, jog ką tik sugrįžo iš Philadelphijos, kur Milukas bandė suardyti prakalbas su pagalba miesto majoro ir policijos. Toliau užgriebė Lietuvos istoriją iki Vytauto ir Jėgaio laikų; išrodinėjo, kaip po Lietuvos žirgvaikiu laimingas buvo gyvenimas. Kur žirgas ir vaikas bėgo, ten priešas galvą lenkė; kur žirgas ir vaikas sustojė, ten laisvė viešpatavo, kur žirgas ir vaikas kovojo, ten kovą laimėjo.

Užbaigiant, choras padainavo "Lietuva tėvynė mūsų". Aukų surinkta \$19.86, kurios paskirstyta taip: Vilniaus tautiškam namui \$8.62, "Ausros" draugijai, \$10, naujai susitvėrusiam chorui \$5.00 uždengimui lėšų.

A. Trakietis.

IS WORCESTER, MAS.

Rugjučio 13 d., čionai likosi palaidotas Jonas Sutkus, apie kurio mirtį trumpai pranešta jau pereiname "Lietuvos" numerį. Liko jo moteris Eleonora.

Jonas Sutkus gimė Termianų kaime, Svietosno gm., Naumiesčio pav., Suvalkų gub. Jis baigė keturias klesas Marijampolės gimnazijoje ir išbuvo du metus Seinų seminarijoje. Bet neįsirašė pasankimo, o budamas teisingas, doras, apledo seminariją, manydamas išsilavinę kitokiose moksloose. Pasitraukimas iš seminarijos labai užrustino tėvą. Negandamas nuo tėvo tolesniam mokslui pašalpos, atkeliauja į Ameriką, nes čia yra turtingi giminės ir keli kuningai giminačiai; tikėjosi, kad tie sušyps ir čia bus galima baigti kokį nors mokslą. Bet tėvo praeikimas pasiekė jį ir čia; kad priešais savo norą jį kuningus, giminės ir čia nenorėjo patalinti. Vaikinas nuvargęs patalino. Vaikinas nuvargęs patalino. Vaikinas nuvargęs patalino.

bas greitai apsilpnino ir pastumė jo į džiuvos glėbį. Rugsejo 28, 1907 metuose Jonas Sutkus apsiavė su pana Eleonora Sabanskiute Chicagoje ir toliau visų ejo silpnyn. Ant galo, maitindamas, kad tikrai džiūva jį kankina, išvažiavo pirmiausiai į Alabamą, o paskui į Texas valstiją į St. Antonio. Ten išgyveno 5 mėnesius; ant galo parvažiavo pas broį Juozą į Worcesterį, liepos mėnesyje; parkeliavęs manė gyventi laukuose audeklinėje budoje, ir kiek centų turėjo už juos įsitaikė sau budą. Pagyvenęs porą sevalčių, jautėsi gana stipriai. Manydamas netrukus keltis į miestą, tikėjosi pas giminės gauti pinigų, bent rakandams. Į Nenorėdamas savo brolio prašyti, kuris čia turi duonos keptuvę, pasitikėjo ant kuningo Jakačio, su kuriu kartu ejo mokslą Lietuvoje; kad kun. Jakačiui mokslas sunkiai ejo, tai Jonas Sutkus nežaizai laiko padėjo savo draugą belavindamas. Bet ant jo apsiriko mūsų Jonas; vietoje duoti pagalbą kun. Jakačiui su karšta katalike p. Bulvičiene atvažiavo į budą ir pradėjo kalbint Joną eity išpažintin. Jį išteisindami, kaltino tik jo žmoną, buk jį kalta, jį iš kelio išvedus. Per Joną perbėgo ašlta vilnis, kad tarpe draugų atrado pats nežinojo ką; tas, kurį Lietuvoje mokino ir kalė jį jo kietą galvą leklėjais, čia atėjo jį verst iiti išpažintin. Teta Bulvičienė neatskiriant juodo nuo balto, pasakoja apie Dievą su barzda ir pavadina Joną silpnapročiu. Jis g tikėdamas nuo anų gauti draugišką pagalbą sau ir nuvargusiai žmonai, negalėjo aštriai atremti užgavimus, pasakė vien, kad jis ne kunydis, nereikalauja privadžiojimų. Po kelių dienų nuvažiavo pas kun. Jakačį į Clinton, manydamas visgi šiočia tokią nuo jo pagalbą gauti. Bet apsiriko. Kun. Jakačis nieko j akis nesakė, tik pradžioje parašyt atsakymą. Tiesa, Sutkus greitai sulaukė atsakymą. Gromata buvo rašyta taip, kad istolo jas galima buvo nuodai joje suostai. Kun. Jakačis išvadino Joną paleistuvį, gyvenančią su motere be šliubo, o tas yra tiek, kiek žmogų žudystė. Perskaitė Jonas gromatą paziūrėjo į savo nuvargusią žmoną. Atjautė, kiek ta numylėta draugė, kuri emė su juom šliubą, kiek anoji yra vargo padėjus, kaip iš jos gražaus veido pasidarė tik palenkta nendrė vos siubuojanti, bet draučiai laikosi savo pradžioje ir prisiegos neapleisti savo mylimo. Jono glosle kraujas pradėjo kruti, virti vis smarkiau; jis vaikščiojo, valgė ir kalbėjo su savo numylėta žmona, o kraujas virė vis smarkiau ir smarkiau, ant galo perplėšė plaučius, burna ir gerkle užsikimšo. Jis sušuko vandens, jo žmona nubėgo vandens atnešti ir sugrįžusi rado ant arklių tvarto Joną nebegyvą. Taip Jonas Sutkus užbaigė gyvenimą. Taip užbaigė gyvenimą daugelis mūsų brolių, kurie norėjo gyventi savo protu ir rodyti tiesą ir šviesą savo broliams. Tiesa, Jonas mažai nuveikė, bet jis geidė mūsų tautai vien gerą daryti, bet kova su džiūva per anksti jo įiegas sunaikino — vos 26 metų amžiaus numirė, arba geriau sakant, užnušė jį beširdžiai žmonės.

Laidotuvėms užsiėmė giminės ir kun. Jakačis; nors kuningas žinojo, kad Jonas jo ceremonijų negerbė, bet kuną nusivėžė į bažnyčią, o iš jos į kapines.

Korespondentas.

IS NEW HAVEN, CONN.

14 dieną rugpjūčio, atsibuvo čia susiaviavimas S. L. A. kuopų Connecticut'o valstijos. Delegatų priėmimo iš visų Connecticut'o kp. (apart dviejų ar trijų) 45. Susiaviavimo valdyba išrinkta buvo: pirmininku J. Šunskis iš Union City, Conn., padėjėju K. Liutkus iš Meriden, Conn., sekretorius I. S. Bakanauskas iš Union City, Conn., antru J. J. Gerdauskas iš New Britain, Conn. Presos komisijon: J. T. Kazlauskas, M. J. Vokietaitis ir M. G. Paukščiūtė iš New Haven.

Tikslas susiaviavimo buvo atkreipti daugiau atydos į naują konstituciją, kurios dėlei daugelis namų pradėjo atsisakinėti nuo S. L. A. 25 seimas naują konstituciją priėmė tik su kalbos pataisymu. Nutarta laikytis senos konstitucijos, kurią reikia tik pataisyti pagal 24 seimo nutarimą, išmetant kelis žodžius iš skirsnio III, paragrafo 9, kur tarp kitko sakoma:

"...gaus šimtą penkiasdešimt dolarių posmetinės, arba ir daugiau..." tas, pagal advokatų aiškinimą 24 seime, yra priešingus

Suvienyty Valstijų teisėms. Ir pridedant augštesnes posmetinės skyrius. Susiaviavimas nutarė reikalauti, idant Centro valdyba leistų naują konstituciją visiems S. L. A. nariams nubaustu, arba reikėtų laukt 26 seimo, nespasidint konstitucijos. Nutarta, idant visi raštai lytinti S. L. A. reikalus būtų sprendžiami literatiško komiteto, o ne Centro valdybos; kuri raštų vertę nevisada gali suprasti.

Tam tikslui tapo įnešta rezoliucija, kurią susiaviavimas priėmė: nutarta pasiųsti rezoliuciją Centro valdybai idant patalpintų į organą, o jaigu nepadarytų to. Nutarta kreiptis į pašalinis laikraščius. Tame darbuotis išrinkta ir pilnai įgaliojota komisija iš 5 ypatų. Komisiją lėjo: S. Bakanauskas, S. S. Prusaleitis, J. T. Kazlauskas, M. J. Vokietaitis ir J. Šunskis.

Susiaviavimui paaukavo gyvų gėlių bukietę ponau Greivai iš New Haveno.

M. G. Paukščiūtė.

IS BALTIMORE, MD.

16 liepos d. buvo čia apvaikšiojimas sukakčių musio prie Gruenvaldo. Apvaikšiojimą surėngė Baltimorės lietuviškos draugijos. Buvo paimtas Grieps parvėdas. Paroda prasidėjo 3 val. po pietų. Joje dalyvavo apie 800 žmonių. Pirmiausia ejo muzika; paskui nešė dvi vėliavos — tautiškelis, o kitą su Vytauto paveikslu. Paraišai buvo angliški ir lietuviški. Dalyvaujanti turėjo ženklelius su atskančiu aprašu. Po parodai, kurį suėjo parkan, buvo laikomos prakalbos.

Pirmiausia kalbėjo pirmininkas Lazauskas. Jis galėjosi, kad surengti apvaikšiojimą per vėlai pradėjome ir kad ir tai dar turėjome daug apvaikšiojimo priešų. Kitur kuningai apvaikšiojimą renšiočia tokią nuo jo pagalbą gauti. Bet apsiriko. Kun. Jakačis nieko j akis nesakė, tik pradžioje parašyt atsakymą. Tiesa, Sutkus greitai sulaukė atsakymą. Gromata buvo rašyta taip, kad istolo jas galima buvo nuodai joje suostai. Kun. Jakačis išvadino Joną paleistuvį, gyvenančią su motere be šliubo, o tas yra tiek, kiek žmogų žudystė. Perskaitė Jonas gromatą paziūrėjo į savo nuvargusią žmoną. Atjautė, kiek ta numylėta draugė, kuri emė su juom šliubą, kiek anoji yra vargo padėjus, kaip iš jos gražaus veido pasidarė tik palenkta nendrė vos siubuojanti, bet draučiai laikosi savo pradžioje ir prisiegos neapleisti savo mylimo. Jono glosle kraujas pradėjo kruti, virti vis smarkiau; jis vaikščiojo, valgė ir kalbėjo su savo numylėta žmona, o kraujas virė vis smarkiau ir smarkiau, ant galo perplėšė plaučius, burna ir gerkle užsikimšo. Jis sušuko vandens, jo žmona nubėgo vandens atnešti ir sugrįžusi rado ant arklių tvarto Joną nebegyvą. Taip Jonas Sutkus užbaigė gyvenimą. Taip užbaigė gyvenimą daugelis mūsų brolių, kurie norėjo gyventi savo protu ir rodyti tiesą ir šviesą savo broliams. Tiesa, Jonas mažai nuveikė, bet jis geidė mūsų tautai vien gerą daryti, bet kova su džiūva per anksti jo įiegas sunaikino — vos 26 metų amžiaus numirė, arba geriau sakant, užnušė jį beširdžiai žmonės.

Laidotuvėms užsiėmė giminės ir kun. Jakačis; nors kuningas žinojo, kad Jonas jo ceremonijų negerbė, bet kuną nusivėžė į bažnyčią, o iš jos į kapines.

Korespondentas.

IS SO. BOSTON, MAS.

Čia atsibuvo Lietuvių Blaivininkų sąjungos seimas Sv. Petro bažnytinėje svetainėje. Seimas prasidėjo su mišiomis, po kurių delegatai suėjo į svetainę; delegatų buvo apie 15. Pradedant pirmą sesiją vėl susirinkę delegatai kalbėjo poterus. Delegatais seimo buvo vadovai bažnytinį draugijų. Tuom tarpu bažnytinį draugijų baliai, kaip visi žinome, neapsieina be svaiginančių gėrimų. Štai kad ir čia Sv. Petro ir Povilo draugija jį pavasarį turėjo balių, alaus tasyk išgerta tik 60 bačkelių. Tai iš to galima spręsti kaip ten elgtasi, kaip draugijos blaivybė remiama ir platinama. Stiklai dalinami visur, merginos tapir neatsilieka.

Dabar artinasi "Darbo diena". 5 d. rugsejo bus čia trys baliai, Sv. Kazimiero draugija nutarė parrūpinti 40 bačkelių alaus. Cambridge parapija tą pačią dieną turės metinį balių ir tai ne Cambridge, bet Bostone, kadangi mat Cambridge neduoda laisvų gėrimams.

Pelėda.

IS PITSTON, PA.

Cionykštė Simano Dankanto Draugija laikė mėnesinį susirinkimą 7 dieną liepos ir atsiminusi laikraščiuose tilpusį sumanymą patatytį Papilję, Kauno gub. Daukantai paminklą, vienbalsiai nutarė paaukauti 100 rub. iš draugijos išdo (pinigai dar neišsiųsti). Kaip susizinosim su komitetu, kurs priimsinis aukas, arba jau priminėja (kaip buvo minėta laikraščiuose, buk Chicago Simano Dankanto draugija tuom užsiiminė), pinigai bus pasiųsti.

Sekretorius Simano Dankanto draugijos,

Mikas Sinkevičius,

136 Lambert st.,

Pittston, Pa.

IS DUREYA, PA.

13 d. rugpjūčio, naktįj sudegė čia mėsos krautuvė. Ugnis, matyt likosi užkrėsta, nes prieš tai girdėt buvo smarkiai besisukinant. Vienas vyras sudegė, o kitas sunkiai apdegė. Gal būtų ir daugiau žmonių sudegę, bet lietuvių Banulis ir Sulkevičia, pamatę ugnį, perismuštą langą namų gyventojus sunkiai miegančius prikelė.

Durytėtis.

IS LIETUVIŲ LAIKRAŠČIŲ.

"Nauja Lietuviška Ceitunga" (N. 91) praneša, jog "Wuertembergo Pamoksls Ministerija" išleidusi vokiečių mokykloms pamokinimą, kuriame tarp kitko nurodoma j tai,

"kad kitų tautų arba giminių vaikai, gyvenamadi svetur, daug drąsiau savo tautystę arba atsigimimą parodo, negu vokiečiai, kurie ten gyvena. Tieje (vokiečiai), vos ten (svetur) nukatę, tuojau perkeičia savo vardus ir pavardes, kas kitoms giminėms visai nesuprantama.

"Sitas apsiereikimas savo giminės paniekimo yra kita skaitoma visų vokiečių klaida (Nationalfehler) ir suprantamas, kaip geidavimas kupčiavime kitus apgausti. O kadangi tai vokiečių garbei svetimuose kraštuose labai iškandina, mokytojinai turi būti tyčia paakinami ant to, koks nusizeminimas ir apsigėdinimas tas atsidadžijimas savo kilmės ir savo motynos kalbos yra."

"N. Liet. Ceitunga" teisingai pastebi, kad tie žodžiai lygiai pataliko ir mus lietuvių, ir kreipdamas į Prūsų lietuvių sako: "reikia atsiminti, mes lietuvių atsidadam savo lietuviško atsigimimo ir tėvų kalbos, dar padėję Lietuvai, tėviskų savo būdai. Ar ne bausi! Ar ne dar daug blogesni už vokiečius" — Matome, kad "Nauja Lietuviška Ceitunga" taip pat karštai kaip ir "Byrūtė" ižadina Prūsų lietuvių atgimimą. Tėvyksta gi jų darbas vienybėje.

"Darbininkų Viltiję" N. 34 p. K. Arminas kalba apie dienraščio įkūrimo išgales. Patogiausia jis mano būtų įkurti "kooperatyvišką Lietuvos Dienraščio Bendriją", paveldan, kaip "Laisvosios Minties" bendrovę.

"Akcijas būt galima paskirti maž-daug po \$25.00 (susitvėrus bendrijai, tai galima keisti pagal didžiumą balsų), o redakcijos ir šiaip turtingesni galėtų ir po keletą akcių įpaimti".

Leidžiant dienraštį panašiai bendrijai, nekiltų, sakant, pavydumai, nes pelnas eity visiems akciniejiems.

"Draugo" redakcija, rašydama apie Serantono lietuvių bažnyčios reikalus, pamini dviejų rusų: "tikrą" ir "netikrą" (išlaimejusių bylą) parapijiečių susirinkimus. Vyskupo šalininkų "tikrų" parapijiečių buvo susirinkę apie 1000 vyrų, o priešingų vyskupui vos 400. Telpiančioje j šį "Lietuvos" numerį korespondencijoje iš Serantono visai kitos skaitinės paduota, o be to ir kitoki faktai.

Idomu, kaip tai susiaviadyjusios šalys net ir skaitliuoti užmiršta.

"Katalike" N. 33 atspausdinta šitoks trumpas pranešimas iš Chirėagos, Ill.:

"Prie Paulina gat., vienas lietuvis savo žmonai peiliu akis išbadė ir primušęs".

Pasibaisėtinas dalykas! Tokio gyvulio dar tur būt nebuvo tarp lietuvių. Nesumanytum žmogus ir bausmės panašiam išgamai.

Vienas "Kovos" skaitytojų klausia "Kovos" redakcijos, koks skirtumas tarp tautiečio ir socialisto, ir redakcija j tą klausimą atsako taip:

"Tarp tautiečio ir socialisto tokis skirtumas, kaip tarpe vėžio ir lydekos: vienas jų gali irties tik priekin, kitas neat-sigėždamas traukties atbulon pusn".

Tačiau juk panašiais paaiškinimais ne labai kaip toli priekin galima tensusiauti.

KALBOS DALYKAI.

ATSAKYMAS NAUJAM KALBININKUI.

Pamatęs "Lietuvos" num. 33 antrąsias "Kalbos dalykai", nusil-džiaugiau. Na, sakau, bent kar-tą rasiu savo sielai tinkamą peną.

Cia turiu pasakyti, kad ponas Kl. Jurgelionis turi tiesą, sakydama, jog ša priklausau prie tų, kurie serga. Sergu, tik ne taja liga, kurią man naujas mūsų kalbininkas nori priskaityti; mano li-ga tai begalinis noras savo kalbą pažinti. Aš jos mokinuos, kur tik progą gauju — visur ir visuomet ir todėl, sakau, labai nusidžiaugiau šitą p. Jurgelionio straipsnį pamatęs. Bet perskaitęs pamačiau, kad mano džiaugsmas buvo veltas, nes straipsnis mano išak-ciusiai sielai jokio peno nedavė. Kiek žinoju, tiek ir žinau, — nei kiek nedaugiau. Rods, gerbia-mas straipsnis rašėjas jame pasa-kė, kad kiti, o tarp jų ir aš, esame nukalę "baisy volapukę" nei kiek nepanašų į lietuvių kalbą; bet kad tas mano volapukas daug kuo skirtingas nuo straipsnio rašytojo teisingos lietuviškos kalbos, tai aš nematau.

Tiesa, aš ir kiti, kuriuos netikė-tas mūsų kalbininkas taip labai pasmerkia, žodžius kalame ir tai gana tankiai; tarp jų naujai mūsų nukaltų žodžių atsiranda kaukre-ir ir visai nevykę. Bet visa mūsų kaltė tik tame ir yra, kad mes kar-tais nukalame nevykusius žodžius, ne tame, kad mes žodžius kalame; jai jų nėra, tai jie reikia nukalti, nori-nenori. Taigi, jai gerbiamas kalbininkas šitą straipsnį rašė su geras norais, tai jam pridėrejo tos mūsų paklaidos nurodyti, jai jau ne mūsų, paklydusių pamokinimui, tai bent visuomenės praseręjimui nuo jų. Bet jis tos kaltininko priedermės neatliko. Jis pasiten-kimo vienu pigum mūsų nupeikimu ir tai ne už mūsų klaidas, tik už mūsų norą savo kalbą suprasti ir išplėtoti, — pats budamas tokiu jau "grišninuku" kaip ir mes ir net gal dar su didesniu valapeku už mūsų. Va, kad ir savo nu-barančiame mus straipsnyj jis var-toja tokius išsireikšimus: susidur-inčios vietoje susiduriučių; itek-mė didžiausi, vietoje — didžiausia.

Cia, tiesa, yra gramatiškos klai-dos ir jis, kaip kalbininkas, gal, jų neskaity dideliu nusidėjimu.

Taigi pasižiūrėkime į jo profes-sijos šaką, — žodžių kalimą, kurį jis nori užginti kitiems. Jis sa-ko: "pareikšintas kitaip". — Pa-reikšinti, kaip aš tą žodį suprantu, ir manau, kad visi kiti jį taip su-pranta, reikiška: buti kieno kito aiš-kinimo priežastis, vadinas, ne pa-čiam aiškinti ar pareikšti, tik tie-piti kitam tą padaryti; jis gi atsis-toja ir sako: aš pareikšiu — kur čia kalbos dvasia? — Europininkus jis kazin kam vadina šlykščiu lietuvių kalboje žodžiu europistais. Šituo jo pavyzdžiu turėtume sa-kyti: mokslistai, dailistai, raštiniai, ir — visa begalė šitų jo istų gali buti.

Bet pačių mėgiausiu jo nikiu yra — žnai ir kitos kupiškybės. Jis nuo savo Kupiškio augstumas žiuri į visą pasaulį kupiškėno aki-mis, ir jam jis: visais kupiškėnais kaip atrodo: amerikčiai — amerik-tas; indai ar indčiai — indėnais, ir tt. Įstabu tik kaip dar jis nesako — latinėnai, italėnai, chinėnai ir tt.; gi jai jau kupiškėniskai, tai lai buvo viskas kupiškėniskai. Bet dabar, anot jo, vienus ant Pro-kurto lovos tamptyti, ar apkapodinė-ti, o kitiems susimylėjimą dary-ti, visgi nėra teisybės.

Nepeikiu, jai jis savo kupiškė-niškumą myli ten, kur yra jam vieta. Savo Kupiškįj jis gali kiek jis nori sakyti motyna, vaikynas, niž-nieko, par mus, žiurau pro langą — mat šale langų yra skylė ir jis ne per langą, tik, turbūt, per tą skylę, ar tiesiog per sieną žiuri, — bet jis neturi tiesos kitų pri-versti tą daryti. Čia, tiesa, būtų laikymasi gyvos žmonių kalbos, bet jai pasekęs jo pavyzdį ir aš acistotau an Kirnos ciltu ir pažu-rėtau j jo kupiškėniškumą, tai, džiauo, tiar mūs kibirkščis pul-tys. Tai būtų mūsų naujo kalbi-ninko patarimo pasekmė. Bet mes tasyk nebūtume jau lietuvišais.

Taigi va koks mūsų naujasis kalbininkas yra. Kaip matome, jam dar daug tereikia pačiam nuo tikrų kalbininkų pasimokinti. Bet jis, vietoje ką pačiam mokintis, ban-do kitus, tikrus kalbininkus mo-kinti. Jis kritikuoja p. Bugą, buk-tas žodį nabašnikas klaidingai išve-ia iš žodžio nebe-es-tinikas, kuom-tai esat tikru-tikrai lenkiškas

žodis, išvedamas iš nieboz-ec, nie-boz-ec-ik. Kuom šitas antras aiš-kinimas yra teisingesnis už p. Bugo aiškinimą, sunku pasakyti; manau, kad nei pats taisytojas, anot jo, to "nepareikškins". Man bent šitiedu abu aiškinimai neturi didelio pa-našumo į teisybę, bet jai man reik-ty kuris pasirinkti, tai aš rinkčiau greičiau p. Bugo aiškinimą kaipo panašų į teisybę, nes jame logikos daugiaus randama.

Apie šito straipsnio motyvų klaidingumą daug dar kas būtų pasakyt, jai jį galima būtų žiu-rėti, kaip j rašytą su geras no-rais, su norais pataisyti klaidas ir plėsti mūsų veiklumo regratį. Bet dabar, aiškiai matydamos jo girpelnystės dvasią ir pigios re-klamios turinį, nesakysiu nieko. Butų veltas darbas Collino ar Trinerio apskelbas kritikuoti.

Jai bent tiek ant užbaigos ist-artiausio straipsnio rašėju, kaipo jaunam "amerikėnui", kad mes tik tokių mokytojų reikalaujame, kurie mums nori buti drauge ir bro-liais. Kitokių, nei vieno.

J. Laukis.

DAILE VISIEMS.

Norėdami ne vien išrinktuosius, bet visus žmones kelti kultūriškai, turime sutaisyti visus moksles to-kiu būdu, kad tie mokslai būtų visiems prieinami, be jokio skir-tumo. Kad kiekviena mokslo ša-ka būtų daugiau prieinama, kiek-vieną reikia sudemokratizuoti. Ypač dailės sudemokratizavimas yra reikalingas, nes menas toliau-sia stovi nuo nepaauktųjų. Dailė turi buti prieinama visiems. Kur tik yra nors mažiausia proga supažindinti ir mokyti dailės — re-ikia mokyti. Kiekviena mokykla šale abelnų mokyklų, turėtų mokyti paisyimo ir muzikos, o ypač dai-navimo.

Kalbėsiu apie muziką. Muzikos mokslas susiries su abstraktisko-mis nuovokomis, jis mūsų protui išpradži yra lyg sunkus, nes mu-sų protas daugiaus užimtas praktiškojo gyvenimo siekais. Mu-zika tokion pusn linkusį protą ne daug tepažadina. Kad muzika vi-siems būtų prieinama, tai j re-ikia būtinai sudemokratizuoti. Mu-zikos ir apskritai meno sudemo-kratizavimas įves visuomenę ben-dran gyveniman, o bendrasai visų narių ryšys pajęgis greičiau iš-duot kultūros žiedus.

Kas atidžiai skaitė mano straips-nį, manau, suprato, ką aš jame iš-guldinėjau. Artkartojimą matau nereikalingu esant.

Tik, kad p. Laukio "aiškini-mais" nebūtų suklaidinti skaityto-jai, turiu pastebėti šitai: didžiausi beveik visoje Lietuo-je yra vartojama greta su didžiaus-ia ir nei vienos nei kitos formos neturime tiesos atmeti ir niekinti (kaip ir daro kalbotyriai), tuo tarpu susidurinėjos yra grynai tar-minis (lengvai išaiškinamas) apsi-reikšimas;

žodžiui aiškus lietuvių kalboje atsako kitas žodis reiškus (reiškus akis), ir kaip nuo aiškus yra aiš-kinči, paaiškinai, taip nuo reiškus yra reiškinči, pareiškinči (senobi-nėj lietuvių kalboje buvo dar žo-dis vaikus ir vaikinči);

svetimos galūnės tinka vartoti su svetimais žodžiais, savosios gi su savaisiais, kitaip elgianties, už-dedama, nelyginant, balnas ant karvės; todėl-gi sutinka su kalbos dvasia sakyti europistas, lingvi-nistas, socialistas, materialistas, bet yra priešinga kalbos dvasiai sa-kyti europininkas, lingvininkas, so-cialininkas ir tt.; sutinka su kalbos dvasia sakyti mokslininkas, dorininkas, bet nesutinka — moks-listas, doristas ir tt.;

galūnė -žnai yra senobinė lietu-viška (ne "kupiškėybė") ir visame kame atsako slavų -any, -anie, to-dėl-gi didis mūsų kalbotyrys K. Jaunius visuomet rašydavo indė-nai, armėnai, romėnai (ir romje-čiai, kaip vien Romos miesto gy-ventojai); pagal analogijos su šiuo tinkama yra vartoti amerikė-nai, nors, žinoma, negalima at-mesti ir amerikėčių, kaipo įsigi-juosį pylietybės tiesas;

P. Laukis, nežinoma dėlko pri-keisdamas man Kupiškį (nors Ku-piškio tarmę pažįstu, bet nėsu nei-gimęs, nei augęs Kupiškįj), pa-cinu nuo Panemunėlio) parodo, kad apie Kupiškio tarmę jis tiek teizno, kiek apie debesį: kupiškė-nai nesako vaikynas, niž-nieko, par mus, žiurau pro langą; vaikyną (sc. vaikyn) daugiaus vartoja Suvalkų tarmės, niž-nieko sako žemaičiai, par mus, taip niekur nesako (Kupiškįj sako par mum), žiurau pro langą (a) var-toja dzūkai (Gardino). Sulig žo-džio motyna — keista — tą žo-dį visa Lietuva vartoja; jaigu daly-

kas apie ilgąj y, tai Laukio matyt nežinota, kad ilgasis y, tebra gir-dziamas daugelyj tarmių (žiūrėk A. Bezenbergerio, K. Būgos ir kitų gyvos kalbos užrašus); no-rint rašyti etymologiškai, žinoma, reikia rašyti motyna, bet kadangi mūsų rašyba nėra nei grynai ety-mologiška, nei fonetiska, tai ir ra-šoma: vieny motyna, kitų motina.

P. Laukis netiki, kad nabašnikas-paimtas iš lenkų kalbos. Darodi-nėti užimty daug laiko ir vietos, o pagalios ir nereikalinga, nes tai darodytų kitų (J. Rozwadowskio, Krokavos universit. profesorius, J. Zubato, Pragos profesorius, rengiančio lietuvių kalbos etymo-logiškąjį žodyną).

Galų galė jdomiausias Laukio tvirtinimas — būk mės, tyrinėdami ir sekdami mūsų gyvąsias tarmes, nustosime būti lietuvišais.... Re-ikia didžiausio neišmanėlio, kad taip sakyt! Tatai gali patvirtint ne tik kalbotyrys, be ir kiekvienas sveikas žmogus.

Tikėjimų Istorijos Rankvedis

Su paveikslais

Parašė, bendradarbiaujant kitiems mokslininkams,

P. D. Chantepie de la Saussaye,

Teologijos profesor. Amsterdame,

Vertė J. Laukis

dangi, be abejonės, jis buvo visai nepaprastu žmogumi. Jo asmenyje apsišviečia dvi įvairios dvasios linkmės, kurios niekur daugiau neatsitinka vienu laiku ir paprastai net atstumiama viena kita: tai yra nepergalimas užsidegimas ir šaltai apskaitytas gyvenimiškas sumanymas. Iš dalies tas darosi aiškum, atmenant, kad jis atvirai skelbė islamo išėjimą suaugusiam amžyje, vadinas, tokiam amžyje, kuriame jaunybės svajonės ir karštis arba visai išdulksta, arba gi buva valdoma sumanymo apskaitymu. Mes visai neteisingai kainotume istoriškai būties, jei nekreiptume atidžios į tai, kad jau meksiškame periode Mahometas mokėjo su dideliu gudrumu ir taktu apeiti pavojus, gresiančius jam ir jo mažai bendrijai; antra vertus, nereikia teipgi užmiršti ir to, kad Medinoje ir net laike savo atsišveikinamos kelionės pas šventas vietas jis su jaunibišku lankstumu ir nepergalima jėga stojo už savo tikėjimui dorišką idealą. Vienok labai tankiai atsitinka, kad daugelis krikščioniškų mokslinčių linkę jo biografijoje įvairiai kainoti jo pobūdį: meksiškąjį pamokslininką jie nesibaido palaikyti tikru pranašu, bet peikia mediniškąjį vadą kaip apgaviką ir gašluną. Šitai manoma, kad vėlesniame Mahometo gyvenimo periode jo pobūdį apsišviečia tokios silpnybės, kurių pirmiau, tarytum, visai nebuvo ir kurios apskritai visai nedera jo parnasiškam pašaukimui.

Kas atsieina paskutinio tvirtinimo, tai ginčytis dėl to yra visai beuodas. Kas mano drauge su mahometoniškais dogmatininkais, jog pranašas būtinai turi būti be dėmės, tai tam Mahometo biografija suteiks nemažą sunkučių ir jis vargiai pasitenkins tuomi, ką teistaiškai paduoda jo išteisinimui. Arabui Mahometas yra malonumo ir išmaningumo pavyzdys; budai jo, panaudoti prieš jo asmeniškus priešin, prieš mediniškus žydus ir tt. arabui meksiškam pranašui negu per daug aštriais, kuomet europinis mokslinčius mato juose tik žiaurumą, gudrumą ir keršą. Bet reikia tik atminti karalių Dovyda, kuris jei ir nesiskaito tikru pranašu, tai bent dorųjų žmonių laikomas patinkamu Dievui karžygiu-karaliumi; tasyk mums bus aišku, jog tikintiems niekuomet nė į galvą neatėjo pabeigti sulgyti dieviškos Mahometo pasiuntinysbės dēlei to, kad jis dalinasi su savo tauta visomis jos tautiškomis silpnybėmis. Juos greičiau šuramino tas, kad jis leido kariauti šventuose mēnesiuose, apsidėdė su savo posonio Zaido pačia ir tt., žodžiu, toki dalykai, apie kuriuos buvo negirdėta pas arabus ir kurie prietaravo jų senovės papročiams; bet šitame tai jie ir matė prapardymą, jog Mahometui yra kitoki įstatymai negu visiems kitiems arabams. Mēs gi, katrie nesutinkame su šituo manymu net toje dēstyje, jei pripažįstame Mahometą pranašu; neturime užmiršti apie žmogaus silpnības ir turime teisti ir matuoti žmogų vieninteliu teisingu mastu, atsižvelgdami į jo gaidynę ir bendrataučius; tasyk mēs išvysime, jog jis ir Medinoje prideriančiai savo dalį atliko. Net tankiai nupeikiamas jo gašlumas, skatinęs jį kaip manoma, vesti visą tuziną pačių, yra nedaugiau, kaip hipotėza, kuri mažai tesutinka su jo prastu ir taisyklišku gyvenimo būdu. Gal but, skatinančiomis šitų jungimū prieštartinis buvo politika ir sumaningas apsiškaitymas, o visai ne begalinis gašlumas, tuomi labiau, kad jis liuosai galėjo, neatreipdamas niekno atidžios, turėti tiek vergių, kiek jam norėjosi.

Teipgi negalime prileisti beilgyginio teisingumo, daromam Mahometui išmetinėjimui, jog jis teisingo savo trukybes ir silpnības, nusisigdamas prie tariamųjų dieviškų apreiškimų. Reikia turėti omenyje logikos pasekmes syki priimtos jo ant savės dieviško pasiuntinio, rolės; panašiuose jautriuose atsitikimuose draugai ir priešai reikalavo nuo jo dieviško leidimo parodymo ir jis negalėjo atsiaktyti nuo šito reikalavimo išpildymo. Jis galėjo, žinoma, kartais duoti atsakymą, kuris mums akys būtų padaręs didesnę garbę jo doriškam pobūdžiui. Bet negalima nematyti, kad atsakymas jo niekuomet nesirubežiavo jo asmeniškais reikalais, bet visuomet profingai buvo apskaitomas tuomi, kad, kiek išlygos tą leido, visiškai pabaigti su klausimui patikinant kiekvieną, teip kad jis ištikro nesutikto su jokiū prietaravimu ir nedarė jokios blogybės savo vertybei.

48. KORANAS, PADAVĖ IR FIK.

Nusisuntimo rasti. I. — Koranas: Sale vertimas (1 anglų kalba 1774 m., tankiai buvo perskaitytas vėliau); slg. E. M. Gerri, A comprehensive commentary on the Quran (4 tom.); Rodwell (2-ra laida 1876 m.) ir Palmer (S. B. E. VI. IX) vienas ir kitas anglų kalboje; Kazi-mirski (1854) prancūzų kalboje; vokietis vertimai; Vallo (1828) ir Ullmanno (6-ta laida 1862 m.), teipgi Ruckerto (ištraukomis autoritū mirus išduota Muellerio 1888 m.). Kaip įžanga: G. Vell, Historisch-kritische Einleitung in den Koran (1844). T. Noelleke, Geschichte des Korans (1860 m.). Hirschfeld, Beiträge zur Erklärung des Korans 1886 m.

II. — Padava. Goldzier, Muhammedanische Studien (2 tom. 1889—1890 m.) apie padavinius papročius šnekama ypatingai antru tome.

III. — Fik. E. Caxay, zur ältesten Geschichte des Muhammed. nischen Reichs (Sitzungsber. Wien. LXV). Goldzier, Die Zehriten (1884) K. Snouck-Hugronje, Nieuwe Bijdragen tot de kennis van den Islam (Bijdragen Kon. Inst. Haag. ser. 4. dl. VI) ir kiti to paties autoriaus veikalai.

Labai pasiplatęs klaidingas manymas, jog Mahometas palikęs islamą pilnai užbaigtu, lyg šitas tikėjimas ilgai nebūtų plėtojėsi įvairiose linkmėse. Manymai sulgy šitų įvairių linkinių, žinoma, nesutaisko tarp sąvės. Vienas čion mato išiginimą, kitas — antraip, pirmine; bet teisingai pripažinti, tai ir čion yra šviesa ir šešelis. Viskas, ką Mahometas numirdamas, paliko, nekaitant daugybės mokinių, jo mokiniu inkvėty, susidėjo iš tam tikro skaitliaus apraishų, nesuvestų tvarkon ir neprapintų reikalingais jų supratimui istoriškai paaskini-mais, teipgi iš pavyzdžio jo paties gyvenimo tame pavidale, kokiamė jis išliko atmintyje. Čion norime kiek nuosekliaus aprašyti šita likusį po Mahometui turtą, kadangi jis visiemis laikams likosi didžiausiu islamu lobiu.

Laikė savo viešo veiklumo, Mahometas pasakė labai daug žodžių, turėjo daug kalbų ir pamokslų; bet juose yra tam tikras skirtumas, kuris puola į akis ypatingai savo forma. Šitai, kuomet jis kalbėjo Dievo asmens vardu, tai paprastai vartojo ritmuotą prozą, kuri suteikė kalbai prakilnų pobūdį ir pas senovės arabiskus kachinus buvo padavine orakulams forma. Vienok jos pritaikymo būdas įvairiose Mahometo gyvenimo perioduose gana įvairus; iš-

pradžią jis išsireiskia trumpais ritmuotais sakiniiais, vėliaus jie eina vis ilgy, ritmas darosi mažiau aiškus, o rymas vis parinktinesnis ir vienodesnis, nors šita ypatybė niekur nepranyksta. Visi žodžiai, kuriuose jis yra pastebiamas ir kuriuose šnekančių asmeniu yra ne Mahometas, bet Allah, priklauso prie apreiškimų skaitliaus, visa kas kitas, neatsakantis šitai išlygai priklauso padavai.

Apreiškimai turi vardą Koran (skaitymas, perdavimas), kuris priklauso, kaip atskiroms nuotraukoms, teip ir jų visybei. Mahometas, nemokėdamas pats nē skaityti, nē rašyti, išdalies prisakinėjo raštininkui užrašinėti šituos apreiškimus ant popiėros sklypelių, kaulų, palmų lapų, akmenų ir tt.; kitos gi nuotraukos užsiliko ypatingai dievobaimingų žmonių atmintyje. Jau prie pirmojo chalifo Abu-Bekro, vieno tu raštininkų Zaid-ibn-Tabito buvo sudėtas rinkinys, esmeniška maža kuo tesiskirias nuo to, kurį turime dabar. Sulyg chalifo Osmano (644—656) prisakymu po to paties Zaido ir kitų Korano žinovų užžiura, tekstas buvo galutinai sutaisytas; prieto ir atskirų nuotraukų tvarkai buvo induota neatmainoma forma ir visur įvesta viena ir ta pati tarmė, butent, koreišitų tarmė. Egzemplioriai, skiriantiesi nuo šito pavyzdžio, jei jie dar ir buvo, buvo sujieskami ir deginami, teip kad apie tulas įvairybės žinome tik nuo vėlesnių kompiliatorių. Iš šito su tikrybe galima spresti, kad prie Osmano veiktai pilnai sąžiningai ir, jei kas ir ištruko, tai tik mažumas eilių, neturėjusių jokios svarbos sulyginant su visybe. Veilio ir kitų mokslinčių manymas, kurie nūziūrė, jog buvo daroma tyčia permainos, nebuvo patikrinta kuostropiausiai tyrinėjant.

Vienok atskirų apreiškimų kaleina ir dalinimas jų į 30 perikop, arba 114 surų (antrašų) grynai savarankiški, kas padaro kritikai nemažą darbą, teip kad mums būtų labai akyva išdėjus nuotraukos chronologiškoje kaleinoje, idant galima būtų išaiskinti jų psichologikos pusės turinį sulgy Mahometo biografijos; antra gi vertus šitie neužginčijamai originaliniai liudijimai savu žaru duotų šviesą pačiai jo biografijai. Ant laimės mēs turime tam kelis įvairius kelius. Viena, dar nuo senovės, sulgy vienos abelnei ištikimos padavos, suros antrašuose paženklinata — vienos kaip mekinės, kitos kaip medininės. Bet suros, ypatingai ilgesnės, tankiai yra sudėtos iš kelių lygiai, įvairių nuotraukų, nesutinkančių viena su kita sulgy laiko; tokiu būdu negalima pilnai antrašui tikėti, jog visa sura iš tikro priklauso mekiniam arba medininiam periodui. Atsitinka teipgi, kad padava svyruoja savo nurodymu, o kartais net pasako, kad vienos ar kitos suros apreiškimas yra duotas du kartų. Tokiu būdu, europinis mokslinčius negali pilnai pasitenkinti šituo grynai viršutinišku ženklų;

Pav. 58. Puslapis iš Korano.

bet yra kitas būdas nusprendimui laiko, prie kurio suros priklauso, butent, sulgy jų pačių turinio, tankiai duodančio labai aiškūs nurodymus, teip kad abelnei suvedimas ir chronologiška tvarka nepadarą nepergalimų sunkučių. Prie to reikia pridėti, jog supratimui surų turinio, kaip sulgy kalbos teip ir sulgy prasmės, didelę pagalbą gali duoti puikūs arabiški bei persiški raštininkų darbai. Dar labai sename laike buvo raštinis sunkių žodžių ir mažai suprantamų vietų apsvaistymai, galiaus ir pirmo to buvo esmens aiškinimai, kuriuose buvo privedama padavos apie aplinkybes ir asmenis, išaukusius, viena ar kitą apreiškimą. Vėlesniuose rinkimuose be to surinkta dar daug kitų padavų, iš ko pasidarė sutraukos, atsižymėjusios dideliu parankumu vortone. Didelę autoritbę Rytuose turi Baidhavi XIII metasimio užrašai, kurie vėlesnių raštininkų papildymais bei aiškinimais vėl buvo padidinti.

Apskritai, šventos knygos turinys labai suprantamas, nors, kaip nurodėme augščiau, pranašo stilius įvairiame aike parodo gana didelį skirtumą. Senesės suros stilius gyvas ir augstas; trumpi sakiniai su prakilniais paaisklais, iškeikimais, turinčiais patikrintą teisybę, ir uolais užsiuolimas ant priešų, kurie pranašą pajaukė ir neikėjo jo pasiuntinybei. Pragariskos bausmės varstuota cuoveizdžiausiai ir atskartoja daugiau negu reikia. Vėliaus pranašų istorija išdėta ant pirmutinės vietos, stilius aido pirmutinį gyvenimą ir tam tikruose išsireikimuose, be ypatingų nukrypimų pereiną į apskonią formą; bet kartais pranašai visgi pasiseka apdirbti savo kalbos dalykus ir paduoti gražų pasakojimą meiliškos juozapo su pačia Potifara istorijos pavidale (sura 12). Šita pusia nuotaike teip populiaria Rytuose ir daugelio persikų ir turkiškų eilinių apvilktą į poetišką stilių. Galiaus, vėlesnio periodo suros parašyta jau be pirmesniojo užsidegimo ir meno, gana silpnu stiliumi, nors sulgy turinio jos kuosvarbiausios. Teisybė čion vis dar atstinka apsakojamieji ir nokinamieji straipsniai, bet teologas-juristas visur duoda save jausti ir ilgesnįjį straipsniai pasvesta teologiškai polemikai prieš krikščionis ir žydus, arba apima apeiginis padavadijimus. Dėlto jie niekuomet nebuvo teip populiariškais tarp tikinčių kaip, pav., 112 sura, kurioje yra, nors ir trumpas, bet labai suprantamas tikėjimo išpažinimas, arba 4 sura, teip vadinama "Faticha", kuri musulmanų yra skaitoma visose gyvenimo aplinkybėse ir gali būti prilyginta prie Tėve mūsų, kaip gi ir tulos kitos eilės, kurias išskaityti neturime išgalės.

Koranas, kaip tą parodo pats jo užvadimas, buvo (Toliau bus).

Mabel Collins.

PER AUKSO ANGA.

Vertė J. Laukis.

Jei skausmas yra nelygaus vystymos, nemleno augio, ydingos ties įvairiais taksais pažangos išdava, tai kodėl žmogus neismoksta pamokos, kuri jį pamokintų, ir nesirupina lygiu augiu?

As sakijau, kad atsakymas į šitą klausimą ir yra šitą pamoka, kurią žmonija nori išmokyti. Gal tas atrodis perdrasum tvirtinimu akvaizdoje paprasto manymo, kuris žmogų skaito arba netyčių sutvaru gyvenančių betvarkėje, arba siela priirišti prie begailestinio tirozo vežimo rato ir traukiamu dangun ar pragaran. Bet tokis manymas galų gale yra tokiu pat, kaip ir manymas kudyki, kuris i tėvus žiūri kaip į galutinius jo likimų sprendėjus ir net kaip į dievus ar demonus savaime pasulij. Beaugdamas jis numeta į šali šitą sąvoką, išvysdę, kad tai yra tik į metus atėjimo klausimas ir kad jis pats yra gyvenimo karaliumi kaip ir kiekvienas kitas žmogus.

Tas pats yra su žmonija. Ji yra pasaulio karalė, savo likimo sprendėja ir nesiranda nei vieno, kas tą jai užgintų. Kas kalba apie Apveidą ir netyčias, tas neapsistojo pagalvoti.

Likimas, neišvengtas yra, rods, žmonijai ir vienatai, bet kas jiems gali paliepti, jei ne žmogus pats? Nėra ženklų dangų ar ant žemės kokio kito paliepti esimo per žmogų, kuris paliepti kencia, ar į ją gerisi. Mes teip mažai žinome apie mūsų sąstatą, teip mažai pažystame savo dieviškas veiktis, kad negalime žinoti, kaip daug ar kaip mažai mes esame pačiu likimu. Bet tiek mes žinome, kad jokio paliepti esimo ženklų nėra surasta lygsiol, ant kiek prirodami nuovoka siekia; antra vertus, jei mes atkreipsime bent kiek atidžios į savo gyvenimą, pastebėjimui žmogaus veikmės į jo paties ateitį, tai tuojaus šitą galybę išvysime kaip tikrą veikiančią spēką. Ji yra matoma, nors mūsų regratys yra labai ribotai.

Tiesogus ir prastas pasaulio žmogus yra toli geresniu praktišku tēmytoju ir protmeiliu sulgy gyvenimo, nes jis nėra apjakintas prietarais. Mes jį visumet rasime tikint, kad žmogus tą renka, ką yra pasėjęs. Ir tas yra teip reikiškai teisingu atsiminus, tą nepermalduojamą vidų smagumo skausmo apsi-reiskimą, kad mums paaiskės bausis kvailumas, kuris tarytum sekioja žmonijai, jei mes pažvelgsime plačiau, apimdami visą žmogaus gyvatą. Didieji graikų poetai šitą smėklą teip aiškiai matė, kad jų užrašytasai patėmijimas suteikia mums, jaunesniems ir aklesniems tēmytojams suoprotį apie ją. Be senesnių, praeities poetų vargiai tokia materialybė žmonija, kaip ta, kuri apsedo visus vakarus, būtų bestradusi pati šitos bausios žmogaus gyvenime daryklės esimą. Ir čia podragū galime pastebėti vieną žymią senovės klasikinę tyrinėjimo vertę, — tos didės sąvokos ir buitys apie žmogaus gyvatą, kurias puikūs senovės raštininkai sudėjo savo poezijon neprazus visiškai, kaip prazuvo jų menai. Be abejo pasaulis vėl pražydės ir didesnės mintys bei puikesnės išrados už anas praeitųjų laikų bus atieities žmonių pražydėjimo garbe; bet kol ta folima diena ateis, mes negalime per daug branginti tais paliktais mums turtais.

Yra viena klausimo pusė, kuri iš pirmo pažvelgimo, tarytum, atmeta šitą manymo būdą; tai yra kentėjimas, tarytum visai fiziškame kune, bėminčių esybų — jausmų vaikų, bepročių, gyvulių — ir joms atskiras reikalingumas jėgos, kuri randa iš kokios nors patinties, pagalbėjimui joms į kančiose.

Sunkenybė, kuri sulgy šito kyla mintyje, randa iš bevėrtės sąvokos apie askrirumą sielos nuo kuno. Yra manoma visų ty, kurie žiūri tik į medžiaginį gyvenimą, (ir ypatingai kuno gydytojų), kad kunas ir smegenys yra tai dveistas dalininkų, kurie gyvena iš vieno ir veikia vienas į kitą. Anapus šito jie pripažysta jokios priežasties ir todėl atmeta visokią. Jie užmiršta, kad smegenys ir kunas yra tokia pat mechanybė, kaip ir ranka ar koja. Užpakalį yra vidujinis žmogus — siela, — kuris šitas mechanybes vartoja; ir tas, regimai, teip yra teisingu sulgy visokio kito esimo mūsų pažinimo, kaip ir sulgy paties žmogaus. Esysbės laipsnyboje mes negalime surasti taško, ties kuriuo sielaveikmė liautųs, ar galėtų liautis. Vangusis austeris turi ją turėti savyje, kuri priverčia jį pasirinkti jo beveiklį gyvenimą; niekas kitas negali jam to parinkti, kaip tik siela užpakalį, padaranti jo būti. Kaip kitaip jis galėtų būti ten, kur jis yra, arba kaip galėtų būti visai? Tik prisidėdant negalimam sutvėrėjui, vadinamam vienu, ar kitu vardu.

Žmogus atrinkta ant šito laikino sutvėrejo užvado tik dėlto, kad jis yra toks vangus, nenori priimti ant savės atsakomybės. Jis yra laikinas tikrai, nes jis gali tvirti tik tam tikrų smegenų jėgos veiklumo laiku, kuris įvyksta pas mus. Kaip žmogus palieka šitą protinį gyvenimą paskui save, tai jis būtinai palieka su juo ir jo burtininkiską žibylką ir malonius svaitytus, kuriais jis kerėjo su jo pagelba. Tai turi būti labai nesmagi valanda ir ji turi padaryti nuogumo jausmą, nepasiekiamą kita jautimū. Gi geriaus apsisaugojus nuo šitos

nemaliosios pritrirties, atsisakant priimti netikras svajones kaip kuno, kraujo ir jėgos daiktus. Ant Sutvėrejo pečių žmogus užkrauti atsakomybę netik už savo išgalę nusidėti ir galėjimą išsigelbėti, bet ir už savo paties gyvatą, už savo sąmonę. Tai yra mekas Sutvėrejas, kuris tuomi pasitenkina, — kuris smagumą turi lėliu pasaulį ir gerisi traukdamas jį šiturs. Jei jam patinka tokiai geresis, tai jis turi būti dar savo kudykstėje. Gi gal tas teip ir yra; Dievas munyse yra savo kudykstėje ir atsisako pripažinti savo augstą stovį. Jei ištikro žmogaus siela pasiduoda angio, nykimo ir ataugimo dėsniams teip kaip kunas, tad neįstaba, kad ji yra spanga. Bet tas matomai teip nėra; žmogaus siela priklauso prie tos gyvybės rūšies, kuri padaro išvaizdą ir lytų, pati gi yra neįveikiama tų daiktų — ta gyvybės rūšis, kuri yt gryną, nematoma liepsna dega ten, kur yra užžiebta. Ji negali būti atmainoma ar įveikiama laiko, ir pačia savo priegimtini yra augstesnė už augį ir nyktį. Ji stovi ant tos pradinės vietos, kuri yra vieninteliu Dievo sostu, — ant tos vietos, iš kurios gyvybės lytis išeina ir kurion jos gryžta. Ta vieta yra viduriniu esimo tašku, kur yra tvirtas gyvybės taškas, teip kaip jis yra vidū žmogaus širdies. Jo ve lygum išpletojimu, — pirmą pripažinimu jo, pačiu lygum išpletojimu jo į daugelį išsi-sakojančių pritrirties ruožų, — žmogus atga-lo gali pasiekti Aukso Angą ir pakelti klingę. Aiga yra laipsniška pripažintis dievo pas save patį; tikslas buvo pasiektas šitam dievui sąmoningi atgavus savo prideramą garbę.

III

Pirmutinis dalykas, kuris yra reikalingas žmogaus sielai atsidavus suradimui tikro gyvenimo, yra tas pats ką ir kudiikiui norinčiam savo kunu valdyti — jis turi mokėti stovėti. Yra aišku, kad stovėjimo, lygsvarybės, sąglaudos, teismo, jėga sieloje yra žymia ypatybe. Tankamiausias žodis šitos ypatybės apribojimui yra "užsitikėjimas".

Stovėti ant vietos vidū gyvenimo ir jo atmainų ir stovėti tvirtai ant išrinktos vietos yra darbas, kurį gali nuveikti tik žmogus turįs užsitikėjimą sau ir savo likimui. Kitaip bružančios gyvenimo lytis, plustas žmonių antpludis, didieji minties tvenai, būtinai turi jį nunešti su savim ir jis nužudys tą sąmonės vietą, nuo kurios buvo galima pradėti didelį uždavinį. Tas turi būti padaryta sau-ningai ir be spaudimo išlauko, — tas naujai gimusio žmogaus veiksmas. Visi žemės didvyriai turėjo šitą užsitikėjimą ir stovėjo tvirtai ant tos vietos, kuri buvo jiems vienu tvirtu tašku visatoje. Kiekvienam šita vieta būtinai yra kitokia. Kiekvienas turi surasti savo paties žemę ir savo pates dangų.

Pas mus yra ominis noras prašalinti skausmą, bet mes darome tą, kaip ir visur kitur išlaukiniais budais. Mes tik palengviname jį; o jei mes padarome daugiau ir išvrome jį iš jo pirmos aprinktos tvirtovės, tai jis apsišviečia kokioj kitoj su didesne smarkybe. Jei jis galiaus tolydinu ir neatleidžiamu pasistengimu buvo išvartytas iš fizinės srities, tai jis apsišviečia proto ar jausmų sriaty, kur jokis žmogus negali jo paliesti. Kad tas teip yra, tai lengviau gali matyti tie, kurie sujungia įvairias jausmes sritis ir kurie gyvenimui patarnauja šita pridėtine apsvietimui. Žmonės paprastai žiūri į šitas įvairias jautimo lytis kaip į atskiras, kuomet jos yra tik įvairiomis vieno vidurio pusėmis, — asmenybės taško. Jei tas, kas iškyla vidury, gyvybės tryškuly, reikalauja kokio sulaikomo veiksmo ir todėl padaro skausmą, tai šitei su-tvėrta spēka, išvartyta iš vienos vietos, randa sau kitą; ji negali būti išvartyta laukan. Ir visi gyvenimo maistai, kurie padaro sujungimą ir nelaimę kaip ir tie, kurie padaro smagumą, yra jį naudai ir tikslams. Abeji savo prieiga turi pas žmogų; abeji reikalauja savo teisės išraiškos. Idomia grakšti žmogaus pelčių mechanybė yra sudėta atsiliepi-mui lengviausiam jį palietimui; nepaprastos paisybės, teip sakant, išsiplėtoja žmogaus santykiuose šitų dviejų didžiųjų sielos prieigalių patenkinimui.

Skaumas ir smagumas stovi greta ir kas sau, kaip dvi lytis; ir tik suliejant, padarant iš dviejų vieną, diaugsmas, gili jautis ir rymtis yra gaunama. Kur nėra nei vyro nei moters, skausmo nei smagumo, ten yra dievas žmoguje viešpataujas ir ten yra tikras gyvenimas.

Šitoks tvirtinimas gali atsiduoti per daug dogmatininku, kuris neperkertamus savo tvirtinimus skelbia iš saugios sakyklos; bet tai yra dagmatybe tik tiek, kiek mokslininko naujoje linkmėje pastangos užrašas yra dogmatybe. Jei Aukso Angos esimas nėra praparodytas tikru, jei tai paprastai fanatiškų svajo-tojų svaityliai, tai apie juos visai nevėrta kalbėti. Devyniolikame metasimtyj tik grynų buitų ir teisuoti argumentai atsiliepia į žmonių protus; tas tuomi geriausias. Jei gyvenimas, prie kurio mes einame, nėra augamai tikru ir esamu, tai jis yra be vertės ir laikas yra sugašinamas einant prie jo. Tikrybė yra žmogaus didžiausia reikybė, ir jis reikalauja ją turėti neatsižirdėdamas į visokių pavojus ir kainą. Lai buni teip. Niekas neabejoja, kad jis turi tame teisybe. Eikime gi tad tikrybės įieškoti.

(Toliau bus).

OBER-AMMERGAU IR JO ARTESTAL.

Ober-Ammergau yra mažutis miestelis Vokietijoje ir jį dabar atkreiptos viso svieto akys. Kodėl? — Tenai vietiniai gyventojai vaidins misteriją "Kristaus kančios". Bet kaip gali dabartinis svietas tuo įdomauti? — misterijų laikai praėję, geriausius vaidimus galima matyti geriausiose teatrųse. — Mat, kad Ober-Ammergau'o vaidinimas yra nepaprastas dabartiniam svietui, nepaprasta ir viskas, kas yra Ober-Ammergau'e.

Ober-Ammergau'e tebeklasi prastieji dabartinio svieto dalykai — tebeklasi tyrybė, nekaltėybė, augstas doriškumas ir geriausias dailės pavykimas. Ober-Ammergau gyventojai "Kristaus kančių" vaidinimu tegyvena, juo dūstoja, už jį parangus yra padėti savo gyvastį.

"Kristaus kančių" vaidinimas Ober-Ammergau'e atsilieka kas dešimt metų. Rodos, toks ilgas laikas — nusibostų laukti, nusibostų manyti apie tai, kas bus už dešimt metų. Bet Ober-Ammergau'o gyventojams tie dešimt metų perbėga, kaip viena diena. Devynių metų Ober-Ammergau'iečiai dirba savo paprastą darbą (jie išdirbinėja stovyklas) ir be paliaubos mokinais, rengiasi prie didžiųjų misterijų vaidinimo metų. Devynių metų vos ištinka tiems prisirengimams.

Kaimė yra mažas, teatrėlis "Uebungs-Theater", — jame per devynius metus tobulinamos vaidinimo. Žaidžiama dvasiškioje, istoriškioje ir kasdieniame gyvenimo veiklai. Per Ober-Ammergau'o gyventojai susirenka į tuos vaidinimus ir matydami, kaip kas žaidžia, kalbasi tarp savęs: — Iš jos išsitobulins gera Magdalena.

— O šis galės patapti Kristus, tegul jau ir barzdelę želdina.

Ober-Ammergau'e visi, mazi ir dideli, auklėja ilgus plaukus, kad geriausias tiktų vaidinimui. Visų kalbėjimas ir judėjimai yra švelnūs, gražūs, pilni gracijos. Seniai vien savo apėjimu primena senovinius filozofus.

Ober-Ammergau'o penkių metų vaikelis jau žaidžia vaidinime — su palmių šakutėmis rankose sutinka Kristų įvažiuojant į Jeruzolimą; kitu kartu, būdamas 15 metų žaidžia Tobijų; būdamas 25 metų žaidžia vieną kareivį, pasukui apatstus ir pagalios sulaukęs 85 metų jis žaidžia kokio nors farisejaus rolę. Žaisi misterijų kiekvienam ober-ammergau'iečiui yra svarbiausias gyvenimo dalykas, yra pats gyvenimas.

Galutinai prisirengimui prie misterijos vaidinimo yra pradama už trijų metų prieš vaidinsiant. Apie šio dešimtmečio vaidinimą nusprendė Ober-Ammergau'o pyliečiai buvo pirmu syk susirinkę į Rathaus'ą 7 liepos, 1907 metais. Jie sprendė, ar bus daryta vaidinimas šito dešimtmečio. Tas sprendimas, žinoma, tik formalus: kas kad koks ober-ammergau'ietis balsuotų prieš vaidinimą, yra dalykas amžinai negalimas. 27 spalį 1907 m. buvo išrinkta vaidinimo komitetas: šeši pyliečiai, keturiolika miesto tarybos sąnarių ir kuningas, kaip garbės sąnarys. Šitas komitetas nuo to laiko susirenka ir posėdžius kas septynias dienas. Išrinkęs sekretorių, jis pirmiausia išrenka vaidinimo direktorių. Šių metų direktorium išrinkta Ludvika Lang, artistė, kas Ober-Ammergau'o genius. Paskui eina visokių komitetų rinkimai: presos, muzikos, fotografavimo, bilietų ir kitų. Pagalios pradedama nominacija, o paskui jau ir rinkimai artistų.

Visas miestelis tuo tejdoma, apie tai tekalba, tai tesvarsto. "Klausimas — sako Amerikos rašytojas L. P. Richards (McClure's Magazine, August, 1910) — apie tai, kas bus Kristus, kas K. iaphas, kas Pilotas ar Petras, yra dang svarbesnis kiekvienam Ober-Ammergau'o gyventojui, negu klausimas, kas bus sekantis prezidentas paprastam Amerikos pyliečiui".

Tas pats rašytojas, Richards, nupaskoja tūlas scenas iš padalinimo rolių šių metų vaidinimui. Jis buvęs ant pietų Rochuso Lango šeimynoj. Ūmai įbėgęs jaunikaitis ir susukęs į Rochuso Lang sūnų:

— Antanai, sveikinu tave! Tu esi išrinktas į Kristaus rolę! Paskui atsigrįžęs į tėvą:

— O tamsta būs Herodas. Rochus Lang tasyk pasakė:

— Du vainiku išpuolė šitami namais: vienas erskėčių, o kitas atžymėjimo.

Antanas-gi, jaunikaits dvidešimts penkių metų, sėdėjęs suole, atsisoęs į sieną ir jo veidas buvęs baltas, kaip pas numirėlį. Je džiaugsmas buvęs toks, nuo kurio kartais mirštama.

Antanas ilgai negalėjęs ištarti nei žodžio.

Dešimts metų atgal, 1900 metais, dėl senuo nebebuvus išrinktas į Kristaus rolę Josef Mayr, kurs jį žaidęs po gėrimu tris dešimtmečius: 1870, 1880 ir 1890 metais. Už šitą laiką Kristaus rolę jam tiek miela ir brangi patapus, kaip pats gyvenimas. Kada jis kabodavęs ant kryžiaus, jis nebetekdavęs pajautimų ir jo širdingas troškimas būdavo mirši taip, ant kryžiaus, kaip buvo miręs jo Viešpats.

Mayr, dasizinojęs, kad jis nebeteko Kristaus rolės, pradėjęs verkėti, kai vaikas.

— Aš žinojau — jis sakė, — kad aš per senas rolę; bet aš tiekiėjau, kad jį paliksite man mano Kristų.

Mayr'ui buvo duota tasyk prologisto rolę, o paskui jis tapo išrinktas buergermeisteriu. Tačiau jis niekad negalėjo užmiršti Kristaus praradimo. Po trijų metų jis apsigro ir numirė.

Tai šitokie artistai Ober-Ammergau'e. Nestebėtina, kad jiems žaidžiant, pažūrėtų jų suvažiuoja iš viso pasaulio žmonės.

Suvažiuojant misterijų metais, lyg būtų žmonių, Ober-Ammergau surenka nemaža pinigų (daugiausiai milijoną markių). Bet nereikia manyti, kad iš to pasipelnė artistai. Misterijų svarbiausias vedėjas ima tik 1500 markių (\$300) už metų darbą, kiti svarbesni artistai dar mažiau. Visas pelnas eina mokyklos ir teatro pagerinimui, pagalios pačiam vaidinimo surengimui. Vaidinime dalyvauja 700 žmonių ir visiems jiems kas dešimtis metų turi būti pasiūti nauji rūbai. Materijolas rūbams yra užsakomas geriausias, tūliams išsoma iš Paryžiaus, iš Berlio, tūliams iš Jeruzolimo, o prologistui išsoma net iš Damasko. Rūbus sukerpa ir siuva geriausia Ober-Ammergau'o siuvėja, kuriai negalėtų prilygti pūkiaus Paryžius siuvėjai.

Visi artistai už kokio pusmečio prieš misterijų vaidinimui pasirašo po kontraktu, išdėstančiu artistų pareigas. Dėl mažiausio nepaklausymo arba išsiskindusio kokio nors mažiausio nedoriskumo artistas yra sunkiausiai nubaudžiamas — jam atimama rolę.

Iš kur-gi kiles Ober-Ammergau'e tas paprotys vaidinti misterijas? Seniau, kokie 400—300 metų atgal, misterijos buvo vaidinamos visur. Anais laikais po vienam misterijų vaidinimui Ober-Ammergau išsigelbėjo nuo siutisio jame maro. Ir tasyk Ober-Ammergau'o gyventojai prisizadėjo kartoti misterijų vaidinimą kas dešimts metų, kol tik stovės Ober-Ammergau. Sitas-gi paprotys užsiliko iki šiol.

"Keista ir stebėtina — sako rūšų rašytoja Šeplina-Kupernik, — kad šis paprotys apsergėjo ober-ammergau'iečius nuo dabartinės gadynės nereikalingų dulkų ir draug suteikė jiems didžiulį dvasišką grožybę, ypatingą, bet, siekios taktą".

Misterijų tekstą iš senovinės vokiečių kalbos yra išvertęs kuningas O. Veisas 1810 metais. Muziką misterijoms apie tą patį laiką parašė mokytojas R. Dedleris. Antroji XIX amžiaus pusėj tekstą ir muziką taisė Daizenbergeris ir Feldigl. Taisė jie su dideliu padidymu ir žinojimu senovės, neįveddami jokių naujybų.

Kokia dvidešimts metų atgal Vokietijos valdžia buvo bejėgišanti į Ober-Ammergau reikalą ir siulė kompozitorius ir poetus, kad pataisytų misteriją pagal "naujus dailės reikalavimus". Tasyk ober-ammergau'iečiai kaip vienas žmogus sukiulo savo misterijos apgynimui, buvo besigriebę net ginklu, ir valdžiai reikėjo nusileisti. Ober-ammergau'iečiai gerai padarė, nes naujoviški kompozitoriai ir poetai be abejonės būtų sugadinę misterijos senoviskumą, o tuo ir jos patraukiančią gražybę.

Dabar amerikėnai ir kiti siylo ober-ammergau'iečiams didelius pinigings, kad tik jie sutiktų parodyti savo vaidinimą ir kitose šalyse. Tačiau ober-ammergau'iečiai šaltai atsisako. Jie per daug myli savo vaidinimą, kad sutiktų su jno vazinėt pagal svietą.

Kaip-gi būtų džiaugsminga, kad

lietuviai nors dešimtą dalį tiek giliai pamylėtų dailę, kaip ją myli mažo miestelio Ober-Ammergau'o gyventojai.

K. J.

IS VISUR.

TAIKOS KONGRESAS.

Nuo 1 rugpjūčio Stokholme buvo susirinkęs taikos kongresas. Delegatai buvo iš visų kraštų. Iš Amerikos buvo 18 delegatų, iš Rosijos atkeliavo tik trys: Dolgorukov, Jefremov ir Briancaninov. Italijos delegatas užreikė, kad Italijai visi ministrai draug ir su kariškuoju yra priešingi karui. Rosijos delegatai išaiškino, dėlko Rosijoj taip vėliai įsikūrė taikos sąjunga. Amerikos delegatė Ona Ekstein inėšė sumanymą surengti peticiją į Haagos konferenciją; peticijoj prašoma, kad visos 44 viešpatijos dalyvaujančios Haagos konferencijose niekad nevėstų karo, o visus painius klausimus visomet išrištų tarybų keliu. Inėstą jį daug kitokių sumanymų, tarp jų Leo Mechelino sumanymas surengti grynai moksliską kniga, tyrinėjančią karo priežastis. Kongresas išreikė protestą prieš Finlandijos tiesų panaikinimą.

„Austrijos karaliui Pranciškui Juozapui rugpjūčio mėnesyje sukalto 80 metų. Vienos mieste buvo kareivių paroda ir buvo įtaisyta pietų karaliaus garbei. Karalius paaukavęs daug pinigų labdariniams dalykams.

Pranciškus Juozapas Austrijos karalius, susilaukęs dabar 80 metų amžiaus.

Karalius savo gimimo dienoje gavęs daugybę dovanų ir pasveikinimų nuo savo sandraugų, Europos valdonų.

Italijos karalius Viktoras Emanuelius su karaliene aplankys vietą, kur sergama cholera. Dėl šio jie net ketina nebevažiuoti į Montenegro.

Italijoj ministrai susirinkę svarstė, kaip išgelbėti šalį nuo choleros.

Daugiausia serga cholera mieste Trani; bėgę 24 valandų ten naujai susirgo 19, o numirė 12. Be Trani miesto cholera išliko dar situos: Andria, Barletta, Margarita di Savoja, Cerignola, Trinitapoli, Biscoglie ir Bitonto. — Iš miesto Trani išsigandę žmonės bėga; paskutiniu laiku miestą apėjo 20.000 žmonių.

I choleros vietas išsiusta daug daktarų. Popiežius įsakė kuningams, kad mokintų žmones, kokių sanitariškų priemonių reikia griebties choleros išvengimui.

Cholera Italijoj platinasi vis labiau ir siaučia smarkiai. Gyventojai bėga iš ligos apimtų apskrityų ir gali liga atnešti ir ten, kur jos dar nebuvo. Iš miesto Trani išbėgo didesnė gyventojų dalis.

Italijoj, provincijoj Bari jau apsirėikė cholera. Čia buvo jau apie pusę šimto mirčių. Mano, kad cholera atsivilkė iš Odosos maskoliskieji valdininkai, atkakę į Bari pasinėsti prie relikvijų Sv. Mikolo.

Vokietijoj, ant ežero Traunsee, ant tyčia prirengtos platformos išplaukė 19 pasivazinėtojų. Nuplaukus toliau nuo kranto vilnis paskandino platformą ir ant jos buvę žmonės atsirado vandenyje. Žvejų valtis tuojau išplaukė gelbėti, bet išgelbėti pasisekė tik 4 žmonės, 15 gi prigirė.

Vengrijoj, miesto Bercsin, cemento dirbtuvėj atsitiko eksplozija, kurios 9 serbai darbininkai tapo užmušti, o daug jų sužeista.

Chinuoze, regento prisakymu likosi nuo vietos pašalinti nariai tautiškos rodos. Manoma, kad jie pašalinti dėl bėspriesinimo reformoms.

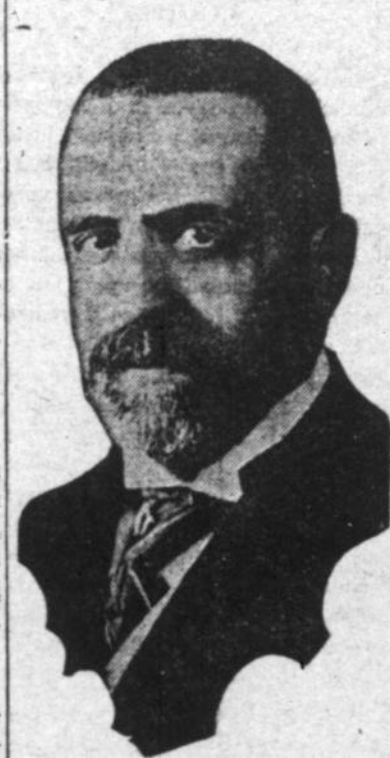
Netoli Gibraltaro, pietinės Ispanijos pakrantėse Ispaniskos garlaivys "Martos" susimušė su vokišku garlaiviu "Ela". Ispaniskasis garlaivys pasenkdo. Prie to prigirė 39 žpato, tame skaitliu buvo 32 pasazieriai.

Bremene, Vokietijoj, nuo širdies ligos pasimirė prezidentas pietinės Amerikos respublikos Chili, Pedro Month.

Buvusi Belgijos karalienė baronesė Vaughan jau ištekojo už prancuzo Em. Durieux. Sliubas atsiliko Paryžiuje 18 rugpj., 6-30 val. ryto.

Nežiurint į taip ankstybą rytą buvo prisigrūdę daugybė žmonių žiūrėti buvusios karalienės sliubo. Fotografai bandė fotografuoti, bet abudu jaunavedžiai, to nenorėdami, laikė uždeginę savo veidus skepetaitėmis. Sliubas buvo atliktai labai skubotai. Po sliubo jaunavedžiai išdailino \$100 elgetoms.

Ispanijos karalius Alfonsas buvo atvažiavęs Paryžiun paviešėti. Iš to yra sprendžiama, kad Ispanija tvirtai yra pasirengus sekoti Prancuzijos pėdomis. O Alfonsas Paryžiaus atlankymas esąs, ne-lyginant, špygos parodymas į Rymą pusę.

Vyriausias Ispanijos ministeris Canalejas.

Caras ir carienė pabaigoj šio mėnesio važiuoja į Vokietijos gydančius vandenynus Nashuin, Hessioj. Apsigvenęs juodu kunin- gaiskio rume. Kad apsaugoti carą, žinoma, nuo meilės jo ločny pavaldinių, prisakyta visiems prie rimo gulinėčių rūmų gyventojams išsikraustyti iš gyvenimų. Žinoma, tas gyventojams nepatinka, nes jie, dėl atsilankymo svetimo despotiško valdono tapo aprube- žiuoti savo tiesose, dėl caro turi apliesti savo namus ir kitur sau prieglaudos įieškoti. Tas, turbūt niekam, net caro garbintojams ne- patiktų.

Vokietijoj išrastas terpetino substitutas pradeda įeiti į vartojimą. Substitutas padaryta distiluojuant petraleumą iš Bomeo ir kaštuoją daugiau, kai per pus pigiau, negu amerikėniskasis terpetinas.

Cholera jau nuo senai siaučia Maskolijoj. Bet kad ant Maskolijos valdžios mažai svetur užsitiki, tai apie siaučiančią Maskolijoj epidemiją mažai svetur rūpinosi, vien Vokietija, ir Austrija stengėsi epidemijos neįleisti. Dabar vienok cholera apsirėikė jau Italijoj, Bari apskrityj.

Terptautiskose aeroplanų lenktynėse Paryžiu už greitumą 20.000 dol. dovaną laimėjo prancuzas La Blanc. Jis lėkė greičiau negu patčiniai karveliai, lengvai juos pralenkė. Karveliai buvo tyčia paleisti.

Japonija rengiasi Koreą pagarsinti savo valdyba. It iki šiol Korea japonų valdoma, bet ji visgi buvo neva savistovis kraštas.

Sveicarijoj St. Moritz'e pasitūl amerikėn D. Bacon pavogta brangybių vertės \$45.000.

Washingtonan atėjo žinia, jog prezidento avimo dienos Nicaraguos prezidento Madriz baigiasi. Revoliucionieriai artinasi prie miesto Managua ir Madriz ir jo karinumenės vadovai rengiasi bėgti į užsienius. Mieste Managua ant gatvių gyventojai šaukėja: šalin su yankiais. Prezidento kariumenė sumušta, kareiviai nuo mušio lauko pabėgo.

Iš Rymo atėjo žinia, jog apsirėikusi Italijoj, Bari apskrityj cholera eina mažyn: apsigimų ir mirčių skaitlius sumažėjo. Valdžia apstatė kareiviais choleros apimtą apskritį ir iš jo nieko neįleido be daktaro paliudijimo.

Portugalijoj kuningijos šalininkai rengia revoliuciją prieš dabartinę liberaliskąją valdžią. Klierikai nori įvesti diktaturą su neapribota valdžia.

Netoli Kubos, ant salos Pines suėmė 8 amerikėnus. Juos kaltina už žmogžudystę ir padėgimus. Kiti ant salos gyvenanti amerikėnai norėjo neduoti, bet iki šiol nedrįso pasipriešinti.

Pereitą savaitę Vokietijoj vėl siautė audros su debesų praplyšimais, kurie pagimdė tvanus, o tvana daug nuostolių pridirbo laukuose.

Chinijoj, kur sakoma yra 400.000.000 gyventojų, rengiamos padaryti gyventojų surašą. Chinijai tai didelė naujiena.

Iš Liepojaus už perėjusį pusmetį garlaiviais iškeliavo 19.900 emigrantų.

Turkija nutarė nupirkti nuo Vokietijos du pasienius šarvotus laivius, įtalpinančių po 12.000 tonų ir darnių 12 mylių į valandą.

Iš Venezuelės likosi išvyti visi giminės buvusio prezidento Castro. Pats Castra manė sugrįžti iš Europos, bet jam pranešta, kad jis nebus įleistas.

Kareivių stovyklose netoli Sechshimerberg, Vokietijoj, eksplozdavo parakas. Eksplozijos 15 kareivių tapo užmušta, o 10 sunkiai sužeisti.

Pietinės Amerikos respublikoj Ecuador, mieste Guayagiu vėl apsirėikė azijatiškas maras.

Kaime Tuscice, Radomiaus gubernijoj (Lenkijoj) šautė baisūs gaisrai, kuris išnaikino 281 triobą, o tame 66 gyvenamus namus. Ugnį užkrėtė per neatsargumą vaikai.

Gyvenantis Kelcuose, Lenkijoj, žydas Sloma Mauche gavo priakymą, kad jo 11 metų sunus stotų kariumenėn, bet kadangi tokie mažų vaikų kariumenėn neima, tai Mauche savo sunaus kariumenėn nesuntė. Užtai gubernatorius uždėjo bausmę 300 rub.

Rosijoj cholera baisiai siaučia. Už vieną savaitę naujai susirgusių cholera suskaičiuota 23.944, o mirusių nuo choleros 10.723. Nuo choleros prasidėjimo Rosijoj cholera susirgo 112.985 žmonių, iš kurių 50.287 numirė. Baisus dalykas.

Tėvynės Mylėtojų Dr-stės Reikalai.

Viesus raštus Tėv. Myl. Dr-stės reikaluose, kuopos ir pavienio ryškaluonės siųsti Dr-stės Lit. Kom. nariui ir redaktoriui.

J. LAUKIS, Valparaiso, Ind.

KUOPOMS ŽINOTINA.

Kaip jau buvo pranešta kelis kartus per organą, jog T. M. D. nariams yra organas, siunčiamas pigiau, t. y. tik už \$1.50, todėl būtų geistina, kad kuopų viršininkai per mėnesinius susirinkimus praneštų apie tai sąnariams, nes geistina, kad kiekvienas T. M. D. sąnarys skaitytų organą "Lietuvą" ir žinotų visus draugijos reikalus. Apart to dar, kiekviena kuopa privalytų išsirašyti organą ar ant pirminio ar raštiniuko kuopos vardo. Atėjus mėnesiniam susirinkimui, turi kuopos raštiniukas per susirinkimą, perskaityti visus svarbesnius T. M. D. reikalus ir juos nuodugniai apsvastyti.

Kitas dar svarbus dalykas T. M. D. kuopoms. Kuopos, kaip patyriau, daro susirinkimus tik reikalui atėjus, ne periodiskai. Bet dėlėi geresnio platinimo ir veikimo T. M. D. kuopos privalytų daryti susirinkimus kas mėnuo. Jaigu jau nebūtų kas veikti ar svarstyti per periodiskuosius mėnesinius susirinkimus, tai kad sąnariai, kurie maž-daug apsišvietę — mokytesni, paskaitytų ką nors, papasakotų, rengtų ginčus, debatus ir tas viskas atneštų didelę naudą. Linksma man pranešti, kad mes, chica-giečiai, prisitariant žiemai, manome žingėdžius ir pamokirantčius referatus atspausdinti ant lapelių ir siuntinėti kuopoms. Tame dalyke mums dang ketino pagelbėti p. J. Gabrys, parengdamas vieną kitą referatą. Taip-gi iš amerikėnų liet. inteligentių tikimosi gauti daug medžiagos. Žinoma, tas viskas padarys šio-kias-tokias lėšas, ypačiai referatų atspausdinimas, taigi, ar nebūtų gerai, kad kuopos tam tikslui kas mėnuo nuo sąnarių dėtų po 1 centą. Iš to vieno cento sąnarys apturės milžinišką naudą, išgirs daug pamokirantčių, reikalingų žinių iš įvairių mokslo šakų. Taigi draugai, T. M. D. kuopų nariai, apsvastykite nuodugniai šį reikalą ir paduokite savo nuomones organą, jos mielai taps sunaudotos. Gvildenkime apsvietos dalykus; tie dalykai ypačiai priguli nuo T. M. D., kaipo liaudies švietimo įstaigos.

M. Bėdulis.

Lenkijoj Rosijos valdžia uždarė lenkų daktarų draugiją, gyvenusią jau 4 metus.

Peterburgan nuvažiavę Anglijos karaliaus Jurgio V nepaprasti pasituntiniai. Jie turėsi oficialiai pranešti Rosijos carui, kad Jurgis V užėmė Anglijos sostą.

Londonė mirė Edv. L. Samburn vienas svarbesnių piešėjų anglų juokų ir pašaipų laikrašty "Punch".

NAUJI SANARIAI.

Prie 103 kp. So. Manchester, Conn. Antanatis J.

Prie 117 kp. Rockford, Ill. (nau-

ja kuopa) Gvazdikas, J., Alekšas P., Deltuva P. A., Stokšūnas A., Vikerotas V., Sinkėvičius M., Kietulis And.

Prie 54 kp. Chicago Heights, Ill. Vaitkevičius L.

Prie 27 kp. Chicago, Ill. (Ant Town of Lake) Jamontas S.

Brooklyn, N. Y. Rūgpičio 4 d. buvo čia T. M. D. 3 kuopos susauginis susirinkimas, kuriame nariai aplaikė V. Kudirkos raštus. Šitas vakaras padarė tikrai nemazą smagumą nariams. Įėjus svetainėn tuojau kiekvienam i akis puolė didelė knygų krūva, ties durimis pasienų gražiai eilėmis sudėti; visi įeidami i jas žiūrėjo ir gėrėjos: "Tai, brolau, knygų! Tai Kudirkos raštai!"

Kaip kuopos pirmininkas atidarė susirinkimą ir apskelbė knygų dalinimą, tai visiems nušvitavo veidai ir širdys pradėjo greičiau klovėti. Visi su pasilgimu laukė gauti knygą, o gavę jas nešėsi i pašalį, su atsidejimu vartė ir gėrė, kad esą dailios.

Knygos, tiesa, gražios, bet mes linkėtume, kad jos T. M. D. nariams būtų ne vien tuščiu pasi- daugiumu, bet ir dvasiška nau- da: kad jos pakeltų jų dvasią, pralaužtų protą ir nuvestų juos ant to kelio ant kurio V. Kudir- ka mus visus vedė — ant kelio pasivertimo ir darbo linkiui Te- vynės meilės.

Tikimės, kad T. M. D. nariai gavę šitas knygas, skaitys jas ir nueis tén, kur V. Kudirka geidė.

Zemaičių Antanas.

Atidai 28 kp. Chicago, Ill. Pra- nesime, jog 28 kp. T. M. D. me- nesinis susirinkimas bus 28 d. rugpjūčio, sekmadienį vyks Ausras Vartų Sv. Merg. M. parapijos sve- tainėje, ant 23 ir Oakley gatvių, 7:30 val. vakaro. Bus svarstoma T. M. D. reikalai ir dalinama Ku- dirkos raštai sąnariams. Apart to dar, J. Dagis paskaitys p. J. O. Sirvydo referatą "Ka atnešė mums pastarieji draugysčių įėjimai". Referatas yra labai žingeidus ir pamokantis, todėl geistina, kad atsilankytų visi 28 kp. T. M. D. sąnariai ir kad kuodaugiau siai pri- būtų pašalinių žmonių ir prisira- šytų prie kuopos.

KOMERCIJA, FINANSAI IR TEISĖS.

VALGOMŲJŲ DAIGTŲ KAINOS.

19 rugpjūčio Chicagoje kiaušinių kainos laikėsi tokios: už geriausius — 23c, už gerus 20c, už vidutiniškus 18c, už paprastus 16c, už purvinius 9 iki 11c.

Kansas City, Mo., 18 rugpj. — kiaušiniai, geriausi 22c. geri 19½ cento.

Pennsylvania valstijos kiaušiniai nuo 24c. iki 18½—20c.

Chicago kamos buvo tokios: extra smetonos 29c, pirmo sorto extra 27c, pirmo sorto 25½c, antro sorto 24½c, užpakutas nuo 21½ iki 22c.

Kansas City, Mo., 18 rugpj. sviestas smetoninis 28c; pirmo sorto 25½c, antro 23½c.

St. Louis, Mo., 18 rugpj., sviesto kainos tvirtos nuo 26 iki 29½c.

Philadelphia, Pa., 18 rugpj. sviestas ½c. pabrangės: iš vakarų smetoninis 32 iki 33c.

New York, N. Y., smetoninis 31c, kiti sortai nuo 24 iki 29c.

Suriai.

Chicago rinkos kainos buvo tokios: vakarų dyvinis 16c, young Americas 17c, Limburg 14c iki 15c, brick 15c.

Philadelphia, Pa., 18 rugpj. su- riai ½c. pabrango, paprasto sūrio kaina nuo 16 iki 16½c.

Paukštiena.

Chicago rinkos kainos 19 rugpj. buvo tokios, gyvi: sparnuočiai 13c, šio pavasario 16c, kalakutai 20c, antys 14c, žąsės senos 9c; užsaldyti: viščiukai nuo 13½ iki 14c, kalakutai 20c, antys nuo 12 iki 13c, žąsės nuo 7 iki 8c.

St. Louis, Mo., paukštienos kai- nos tvirtos, viščiukai 10½c, šio pavasario 13½c, kalakutai nuo 18 iki 23 c, antys nuo 9 iki 12c, žą- sės nuo 6 iki 9c.

Žalumynai ir vaisiai.

Chicago žalumynų ir vaisių kvotacija 19 rugpj. buvo toki:

Žalumynai: salerai boxas nuo 60c. iki \$1.00, bulvės bušelis nuo 80 iki 87c, žali žirnai bušelis nuo \$1.00 iki \$1.25, petruškių tuzinas

10c, tomatai 4 skalinutės nuo 25 iki 90c, spūsi svogūnų 70 svary nuo \$1.00 iki \$1.25.

Vaisiai: obuolių bakla nuo \$3.00 iki \$5.25, persikų (peaches) 6 skalinutės nuo \$1.25 iki \$2.00, bušelis nuo \$1.50 iki \$2.95, kriau- šių Cal. boxas nuo \$2.50 iki \$3.00, apelsinų boxas nuo \$4.00 iki \$4.75, mėlynės nogos 16 kvort. nuo \$2.00 iki \$5.00, juodieji ir raudonieji serbentai 16 kv. nuo \$2.00 iki \$3.00, arbūzai (water- melons) už vežimą nuo \$120 iki \$275.

LIETUVIUS BIZNIERUS.

Butų labai geistina, kad skrynių "Komerija, finansai ir teisės" gal- lėtume turėti kuodaugiau siai ap- ietų lietuvių vedamus komercijos reikalus, apie jų apyvartas ir tt. Šiokios žinios, galūtinai sutrauk- tos, galėtų duoti supratimą apie lietuvių būsių stovį, o i šio to jau galima būtų paskui spręsti, kas reikia lietuvių pramonijos pageri- nimui.

Suprantama, kad be mūsų biz- nierių prisidėjimo inveda moji laikraštis skyrtaus negalėsime tin- kamai ištobulinti. Dėlto gi kre- diamės i tamstas, pramonikai ir biz- nieriai prašydami:

1) kad tamstos sutiktumėt pa- duoti pagal tamstų nuomonės nau- dingas tariamam skryniui žinias;

2) kad tamstos neužilgo parašy- tumėt apie tamstų biznio rūši ir jo apskritą vertybę;

3) kad pranešumėt apie kiek- vieną didesnę (nuo \$300—500) pirkimą;

4) kad metų pabaigoj, kada tamstos suvedat skaitlines, prane- šumėt, koki pas tamstas buvo už- praėjusius metus apyvarta.

Visos žinios turėtų būti kuoteis- ingiausios. Jaigu kas savo biznio reikaluose nenorėtų, kad prie pa- duodamų skaitlinių būtų padėta jo pafardė, gali apie tai rašydama pa- minėti — joki paslaptis niekam nebus išduodama nei-gi garsina- ma.

Tikimės, kad tamstos, supras- dami reikalo svarbumą, neatsis- kysite jame dilyvaui.

"Lietuvos" Redakcija.

Iš Chicago's Lietuvių Gyvenimo.

Iš "Birutės" draugijos. "Biru- tės" yra pasiryžusi tarnauti scenos ir meno srityje iš visų spēkų. Nors jau dabar "Birutės" choras susideda netoli iš dviejų šimtų są- narių, bet "Birutės" valdyba, no- rėdama dar daugiau patraukti i Chicago's jaunūmenės (o juk jos daug yra!), kviečia, kad kiekvie- nas lietuvis ar lietuvi prisirašytų prie "Birutės" choro dabar, kad- dar priimami nauji sąnariai. Cho- ro repetitijos atsibūva kiekvienoje pėtyčioje 8 valandą vakare, Mark White Square salėje prie Halsted ir 29 gatvių. Už kokių 3—4 se- vaičių nauji sąnariai jau nebebus priimami. Todėl, kurie turite va- karais liuso laiko, pasinaudokite šita proga, ir didelę naudą atne- šite patys sau ir visai mūsų visu- mėnei.

Su visais "Birutės" reikalais, būtent: choro, teatro, lošimuose ir tt., meldžiame kreiptis šiuo adre- su: J. Dagis, 3252 S. Halsted st. Chicago, Ill.

CHICAGO'S LIETUVIŲ MO- TERŲ ATIDAI.

Chicago's Moterų Draugija "Ap- švieta" kaip praėjusią žiemą ne- snaudė, bet veikė pagal savo iš- galės, taip ir ateinančią žiemą ren- giasi nuveikti nemažą darbą. Pa- tyrus, kad lietuviškos merginos i moteris turi labai graži rankoms dirbtų išdirbinių, Moterų draugija "Apšvieta" nutarė pradžio gruod- zio mėnesio šių metų parengti lietuvių moterų rankų išdirbinių parodą. Nuosirdžiai užkviame Chicago's moteris ir merginas (tik lietuves) pasirūpinti ką nors gražaus, rankoms padirbti iki gruodžio mėnesio ir atsiųsti paro- don. Bus tai proga viešai pasi- rodyti, jog ir tarp lietuvių ne- apmirė dailė ir grožio supratimas.

1. Parodon bus priimtas kiek- vienas gražus daiktas tik rankomis dirbtas;

2. dirbėja savo išdirbinį norinti parduoti, apkaunos pati, o jeigu jis liktų neparduotam, atsiims at- gal;

3. kuri savo išdirbinį paaukaus draugijai, tas išdirbinys bus iš-

leistas išlaimėjimui.

Kur vieta parodai bus nusam- dyta, bus pranešta vėliaus. No- rinčios platesnių žinių, tesikreipia šiuo adresu:

M. Šeškinė, 4518 Cottage Grove Av., Chicago, Ill.

Suvažinėtas trukio. Ignacas Navickis, atvažiavęs 9 d. šio mė- nesio iš Chicago's i Pietinę Chica- gą, apsisito pas J. Alytą, 8941 Buffalo Ave., iš kur vieno vyro palydimas nuėjo stotin, norėdamas važiuoti i Indianos miškus, darbo įieiotų. Ji palydėjęs vyras nuėjo nupirkti jam bilietą, o ji paliko ant platformos. Navickas, trau- kiniiu privažiavus, koki nežinomu būdu pakliuvo po traukinio ratais; pirmiausiai jam nuvažiavo kojos letėn, paskui kojas ties keliais ir šies klubais. Jo draugas sugrįžęs rado jį jau mirštantį. Taip atsitiko 12 d. rugpjūčio, prieš pietus. Vėlonis buvo 26 metų amžiaus, paėjo iš Kauno gub., Šiaulių pav.; Amerikoj išgyveno penkis metus.

Antanas Dourša, 27 d. liepos suisimęs su savo gyvenimo, sa- vininku H. Feitliu, 4420 Honore St., 12 d. šio mėnesio turėjo bylą Douršą apskundė Feitlis, nors šis pats i lituvio ruimus nuėje- paklė mūštyne, bet vėliaus jo še- myniškiai tapo sunkiai apdaužyti. Byla likosi be pasekmės. Abi pu- sės užsimokėjo teismo iškašius pusiau.

IS CHICAGO'S, ILL.

9 d. liepos, š. m., vakarinėje da- lyje Chicago's, McCormick sve- tainėje, paskatinus d-rui Rutkauskui prie aukų Vilniaus Tautiškam namui ir jam nurodžius neatbu- tiu reikalą namo, paaukavo tam miuriui sekandios ypatos: po \$1.00 aukavo: d-ras A. Rutkauskas, J. Stalilionis ir J. Kareivičia; po 50 centų: S. Pocius, J. Dagis, P. Sto- gis, M. Juška, J. Jospaitis, Z. Stogis, M. Konapackas, J. Balči- konis, B. Lentauskas, P. Vaitiekū- nas, L. Rankauskas, P. Valskaitė, P. Tamošauskaitė, P. Bagdonas ir S. Bručas; po 25c: S. Sakalauc- kas, A. Kriukas, B. Konolaiuckai- tės, K. Kišunas, Z. Ponelis, M. Ci- nikas, J. Juška, P. Duda, A. San- čius, K. Dominas, J. Burkis, R. Zaura, J. Žilvitis, J. Kriaučiūnas, J. Josonis, K. Meš- kinis, L. Petrušis, S. Kriukas ir K. Ručs; smulkesnių aukų 65c.

28 d. liepos š. m. susirinkime 28 kp. T. M. D. aukavo sekandios ypatos: P. Samsonas \$1.00, Anta- nina Ulkaitė \$1.00, Pranciška Mo- rozitė \$1.00, J. Raugėvičė 50c. ir J. Juška 50c.

20 d. rugpjūčio š. m. susirin- kime Lietuvos Uklininko draugi- jos aukavo: P. Baltrūnas \$1.50, J. Kaminskas \$1.00, F. Kuzmars- kis 50c, J. Slapelis 25c. Sekan- čios ypatos paaukavo visos dienos 15 liepos uždabj: J. Biezis \$3.00,

4. Argi galima pasiduoti kokio nors pakraščio lietuvių įtekmei ir pasisavinti jų vartojamus nors klaidingoje prasmėje žodžius?

Su tikra pagarba,

"Lietuvos" skaitytojas.

1. Žodis knygos yra bendras su

M. M. Dudas 275, V. Brusokas \$2.00, J. Sūkys \$2.00, A. Kriukas \$1.50 ir M. Slikis \$1.00.

Viso labo rėdėjo \$38.65.

Izdininkas "susivienijusių kuopų T. M. D. Chicago's.

Jonas Biezis.

VIETINĖS ŽINIOS.

PENKIEMŲ AGENTAMS ATIMTOS TIESOS.

Valstijos darbo komisijonieriai atėmė tiesas penkiems Chicago's agentams, sujieskantiems darbinin- kams darbą. Šių agentų vardai: Bernhagen, H., 517 W. Madi- son str., už nesugrąžinimą pinin- gų.

Bielskiutė, May, 1114 Milwau- kee ave., už tą patį.

Kamenekienė, Lena, 726 W. 14 gatv., už panaudojimą tarnai- čių netiesotiesiems dalykams.

Sampson, Marijona, 171 Wash- ington str., už apgavimus apgar- sinimus.

Swidlewski, Walter, 1310 W. Chicago ave., už suktybes sugrą- žinime pinigų.

Keturiems agentams duota per- gėjimai:

Kramerienė, 4010 Indiana ave., už neteisingų žinių padavimą.

Laskavičienė, 1628 So. Halsted str., už tą patį.

Loebienė, 1346 W. 63 gatv., už tą patį.

Lehan, Frank, 132 Clark str., už melagingus apgarsinimus.

Darbo komisijonieriai nutarė ateityj kuosmarkiausiai pridabot panašius agentus.

Joliet'e inkorporuota keistas ita- ly klubas; jis vadinasi "italų anti- mašininis republiškis klubas". [domu, ką gali turėt prieš respu- blikonus mašinos.

LAISKAS I REDAKCIJA.

Gerbiamoji "Lietuvos" Redakcija: Gal teiksitės, man paaiškinti se- kančius klausimus iš mūsų kalbos ir rašybos dalykų:

1. Kodėl nuo neseniai tapo įve- sta pirma i "Laisvajai Mintij", o dabar kalbur ir "Lietuvoje" varto- jama daigtvardis: knygos.

Ar tas gražiaus kaip kuriems išrodytų, ar gal atrasta teisingesniu?

2. Kokia jūsų nuomonė apie žo- dj drątas?

3. Ar lietuvių kalba, negalėtų didinti savo išsireiškimų turtingu- mą tokiais, kurie jau nuo senai atsako savo prasmei, paveizdan- drątas, tevas — laibas, planas, sto- ras; kitoki prasmė: tvirtas, stiprus, apvalainis, plokščias.

4. Argi galima pasiduoti kokio nors pakraščio lietuvių įtekmei ir pasisavinti jų vartojamus nors klaidingoje prasmėje žodžius?

Su tikra pagarba,

"Lietuvos" skaitytojas.

1. Žodis knygos yra bendras su

slavų panašiais žodžiais (rus. knyga, lenk. księga); jaigu lietu- viai pasiskolino, kaip vieni mano, tą žodį nuo slavų, tai tas yra įvy- kio senai, kuomet slavų kalbos vi- sos tebeturėjo nosburnes i - e, g, q, (q), (du taip vadinamu "jusu" — didijį ir mažąjį). Žodyje knyga, księga slavų kalboje buvo maža- sai jusas, kurs lietuvių kalboje ap- sirsieškia, kaip in, taigi ir księga lietuvių kalboje turi būti kninga.

Kitų yra manoma, kad kningos yra neskolintas, lietuviškas žodis: kai-kur senobiniuose lietuvių raš- tuose, o ir lig šiol kai-kuriose tar- mės yra sakoma kningos — vie- laugskaitoj — ir nežinoma vien- skaitos. Jaigu žodis kningos yra grynai lietuviškas, tai jis, kaip- turėjęs nosburnę dvibalsę in (ką žinom iš senobinių raštų), irgi privalo būt rašoma kningos (ar- ba knigos), bet ne knygos. Tai- gi, šiaip ar kitaip, etymologiškai rašant, forma knygos nevertotina.

2. 3. 4. Apie reikšmę žodžių drątas, tvirtas, stiprus mūsų raši- joj buvo daug kalbėta (leiskim, klausime, kuo pakeisti macin supli- kacijoje), bet jokių rezultatų ne- pasiekiata. Tai suprantamas daly- ks: lietuvių augstaiciui-rytiečių žodis drątas beveik tą patį reiškia, ką ir riebus, augstaiciui-vakarie- čiui beveik tą patį, ką tvirtas, za- maičiui-gi (drukta) beveik tą pa- tį, ką stiprus. Kiekvienam lietu- viui atskirai pavienėj šnek- toje ta ar kita reikšmė yra teisinga, bet visiems iš visų kraš- tų suėjus krūvon, pasirodo nebe- sutikimas. Ir čia neteisingai pa- sielgtume, jaigu vieniems, ar ki- tiems uždarytume burną. Tik lai- kas savo galybe galės šiame daly- ke ką nors padaryti.

— Tai negalima, tėveli.

— Dėlko? Ar-gi trūksta žmo- nių?

— Ne, tėveli. Bet kožnas vie- nas žydelis jau tapo užmuistas pra- eitam pogromė.

("Wahre Jacob").

MOTERS MINUTĖ.

— Aš busiu gatava už minutes, — tarė jina savo prieteliui.

— Nebesiskubink — pasakė jis pro plyšį, palaukęs tūl laiką.

— Aš matau, kad man belaukiant barzda atauga ir aš turiu eit nu- siskustų.

APGARSINIMAI.

ŽMONĖS IŠSIGANDO.

Daugelyje vietų Suvienytose Valstijose žmonės yra labai iš- gąsdinti neparastai dideliu skai- čium mirčių, iš priežasties žar- pinių ligų. Mės norime patarti, kad, būtinai reikia turėti po ran- ka atsakančius vaistas ir vartoti jis, kaip tik bus pastebėta nors ma- žiausias vidurių nesveikumas. Toks vaistas yra Trinerio American Elixir iš kartaus vyno. Privalote jį vartoti visose vidurių ir žarnų ligose. Jis greitai nuvalo kraują ir draug sustiprina visą virinimo sistemą, įveda ją i natūralią veik- lumą ir kūnui duoda malonų pa- jautimą. Neprisidabojimu galite užieisti ligą ir ji tasyk užviešpa- taus jūsų sistemoj. Kiekvieną vi- durių sugedimą laikykite per svar- bią ligą ir visuomet vartokite Tri- nerio American Elixir iš kartaus vyno. Jis jums pagelbės. Gau- site vaistų sankrovose. Jos. Tri- ner, 1333—1339 So. Ashland ave., Chicago, Ill.

— Tai negalima, tėveli.

— Dėlko? Ar-gi trūksta žmo- nių?

— Ne, tėveli. Bet kožnas vie- nas žydelis jau tapo užmuistas pra- eitam pogromė.

— Aš matau, kad man belaukiant barzda atauga ir aš turiu eit nu- siskustų.

— Tai negalima, tėveli.

— Dėlko? Ar-gi trūksta žmo- nių?

— Ne, tėveli. Bet kožnas vie- nas žydelis jau tapo užmuistas pra- eitam pogromė.

— Aš matau, kad man belaukiant barzda atauga ir aš turiu eit nu- siskustų.

— Tai negalima, tėveli.

— Dėlko? Ar-gi trūksta žmo- nių?

— Ne, tėveli. Bet kožnas vie- nas žydelis jau tapo užmuistas pra- eitam pogromė.

— Aš matau, kad man belaukiant barzda atauga ir aš turiu eit nu- siskustų.

— Tai negalima, tėveli.

— Dėlko? Ar-gi trūksta žmo- nių?

— Ne, tėveli. Bet kožnas vie- nas žydelis jau tapo užmuistas pra- eitam pogromė.

— Aš matau, kad man belaukiant barzda atauga ir aš turiu eit nu- siskustų.

— Tai negalima, tėveli.

— Dėlko? Ar-gi trūksta žmo- nių?

— Ne, tėveli. Bet kožnas vie- nas žydelis jau tapo užmuistas pra- eitam pogromė.

— Aš matau, kad man belaukiant barzda atauga ir aš turiu eit nu- siskustų.

— Tai negalima, tėveli.

— Dėlko? Ar-gi trūksta žmo- nių?

— Ne, tėveli. Bet kožnas vie- nas žydelis jau tapo užmuistas pra- eitam pogromė.

— Aš matau, kad man belaukiant barzda atauga ir aš turiu eit nu- siskustų.

— Tai negalima, tėveli.

— Dėlko? Ar-gi trūksta žmo- nių?

— Ne, tėveli. Bet kožnas vie- nas žydelis jau tapo užmuistas pra- eitam pogromė.

— Aš matau, kad man belaukiant barzda atauga ir aš turiu eit nu- siskustų.

— Tai negalima, tėveli.

— Dėlko? Ar-gi trūksta žmo- nių?

Teta paklausė savo mažytės gi- minaitės, kaip ji mano, kas patik- tų jos giminaičiui duoti kaip do- vaną jo gimimo dienoje.

— Aš žinau — atsakė jina, — bet aš negaliu pasakyti, dėlto, kad dar esu per maža.

("The Delineator").

ROSIJOS SLAPTOJ KANCE- LIARIJOJ.

Mike II. — Ivan Ivanovič, numis reikia padaryti pogromą Finlandijoj.

— Tai negalima, tėveli.

— Dėlko? Ar-gi trūksta žmo- nių?

— Ne, tėveli. Bet kožnas vie- nas žydelis jau tapo užmuistas pra- eitam pogromė.

— Aš matau, kad man belaukiant barzda atauga ir aš turiu eit nu- siskustų.

— Tai negalima, tėveli.

— Dėlko? Ar-gi trūksta žmo- nių?

— Ne, tėveli. Bet kožnas vie- nas žydelis jau tapo užmuistas pra- eitam pogromė.

— Aš matau, kad man belaukiant barzda atauga ir aš turiu eit nu- siskustų.

— Tai negalima, tėveli.

— Dėlko? Ar-gi trūksta žmo- nių?

— Ne, tėveli. Bet kožnas vie- nas žydelis jau tapo užmuistas pra- eitam pogromė.

— Aš matau, kad man belaukiant barzda atauga ir aš turiu eit nu- siskustų.

— Tai negalima, tėveli.

— Dėlko? Ar-gi trūksta žmo- nių?

— Ne, tėveli. Bet kožnas vie- nas žydelis jau tapo užmuistas pra- eitam pogromė.

— Aš matau, kad man belaukiant barzda atauga ir aš turiu eit nu- siskustų.

— Tai negalima, tėveli.

— Dėlko? Ar-gi trūksta žmo- nių?

— Ne, tėveli. Bet kožnas vie- nas žydelis jau tapo užmuistas pra- eitam pogromė.

— Aš matau, kad man belaukiant barzda atauga ir aš turiu eit nu- siskustų.

3452 So. Halsted Street CHICAGO.

